

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe un semestru . 12
Pe o lună . 2
Nr. de Duminecă
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.
Nr. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2-3.
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrise nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Capitulațiunile maghiarilor.

La 18 August stil nou s'au împlinit șasezeci de ani decând armata revoluționară maghiară sub comanda generalului Görgei a capitulat la Șiria. Capitulațiunea a fost ultimul act al mișcărilor revoluționare conduse de Kossuth. Noi românii cari ne găseam pe atunci în tabera imperială și vărsam sângele nostru pentru Tron, am fi astăzi nedrepti dacă am judeca evenimentele dela 13 August 1849 și cele ce au urmat după ele în defavorul maghiarilor. N'am putut să ne solidarizăm la 1848 cu mișcarea revoluționară din o sută și o mie de cauze, dar este departe de noi ca să aprobăm faptele principelui Schwarzenberg și ale generalului Haynau după catastrofa armelor maghiare dela Șiria. Din contră nu găsim cuvinte destul de aspre a le condamna atât ca oameni cât și ca români. Era o necesitate imperativă ca ordinea și liniștea în țară să fie restabilită, și prin urmare ca armatele generalilor Görgei și Dembinski să fie bătute și desființate.

Nu era însă nici o trebuință și nici compatibil cu chemarea unui stat civilizat ca să se înființeze, după Șiria, tribunalele de sânge și să fie spânzurați, împușcați și uciși o sumă însemnată de bărbați, vrednici de toată recunoștința. Paginile istoriei după 13 August 1849 sunt unele din cele mai rușinoase pentru Austria. Principele Schwarzenberg poate să fi fost un diplomat cu talente, un bărbat de stat însă el n'a fost. Generalul Haynau era un soldat de meserie,

un bun strateg, un credincios servitor al stăpânului, dar ca om este de despretuit și serviciile sale aduse patriei rămân foarte îndoelnice.

Din punct de vedere politic capitulațiunea dela Șiria se prezintă în fața lumii, și cu drept cuvânt, ca o biruință strălucită morală a poporului maghiar. Nimeni n'a contribuit mai mult la acest efect decât tocmai Principele Schwarzenberg și generalul Haynau. Poporul maghiar apăsător de un guvern strein, în însuflețirea sa pentru libertate a pus mâna pe arme ca să scape din sclăvie. Armatele sale, strânse tot prin însuflețire națională, au fost la început biruitoare, și numai după ce a sârjit țarul tuturor rușilor în ajutor, e'le au fost silite să se predeie, nu austriacilor, ci rușilor.

Guvernul austriac a tăiat și spânzurat pe eroii libertății pe care a pus mâna. Fugarul Kossuth și tovarășii lui, cari au ajuns să scape peste frontieră, găseau firește pretutindeni între popoarele civilizate uși și brațe deschise. Dela capitulațiunea din Șiria datează simpatiile Europei pentru poporul maghiar, simpatii, care au prins rădăcini atât de adânci încât abea în zilele noastre e'le au început a slăbi, după ce lumea se convinge tot mai mult că maghiarii n'au purtat în adevăr o luptă pentru principiile libertății. Tot dela capitulațiunea dela Șiria datează acea ură neîmpăcată contra Austriei, care a străbătut până în straturile cele mai de jos ale poporului și care astăzi face peste puțină o transacțiune leală între Viena și Budapesta. Actele barbare ale lui Schwar-

zenberg și Haynau se resimt până în generațiile de astăzi.

Politica guvernului austriac dela 1849 se prezintă astăzi într'o lumină și mai nefavorabilă, după ce transacțiunea dela 1865 n'a putut fi împiedecată. Pe noi românii îndeosebi acea politică, pornită la 1849 și urmată de dualismul dela 1866 ne-au pus într'o pozițiune din cele mai dificile. Pe de o parte ea ne-a făcut părtași de întreaga ură a maghiarilor contra Austriei, pe de altă parte ne-a estradat la 1866 pe mâna maghiarilor fără a ne putea scuti contra năpustirii lor.

N'am fost jertfiți, căci dinastia n'are nici un interes a jertfi pe vre-unul din popoarele sale, dar am fost lăsați în mila Domnului să ne apărăm cum vom crede de cuviință și cum ne va tăia capul.

Astăzi, după șasezeci de ani, situația s'a schimbat cu desăvârșire. Capitalul moral câștigat de maghiari prin capitulațiunea dela Șiria, a fost cheltuit de guvernele ungare până la ultimul ban prin o politică și mai proastă decât a principelui Schwarzenberg. Poporul maghiar nu numai că și-a pierdut simpatiile lumii civilizate, ci este pe cale a și pierde înaintea acestei lumi și creditul de stoinicie sa'e de a governa aceasta țară. Certăți și stricați cu popoarele cu care locuiesc împreună, în luptă și frecări cu provinciile austriace, cu care împreună constituiesc un imperiu stăpânit de un singur monarch comun, în veșnice conflicte cu acest monarch maghiarii au luat și față cu străinătatea o pozițiune defensivă și nu sunt

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Amintirile de featru ale lui Zaharie Bârsan.

De Horea Petra-Petrescu.

II.

Amintirile unui actor vor fi totdeauna mai mult sau mai puțin parțiale. O axiomă care a e valoare pentru toate memoriile scrise de actori, începând cu cei mai mari, până la cei de a 3 a și a 4 mână. Dela Sarah Bernhardt până la X, Y, dintr'un orașel de provincie.

Dacă se vorbește despre genul iritabil al poezilor, se poate vorbi cu și mai multă îndreptățire de genul iritabil al actorilor. Și acesta este lucru prea firesc, căci care om are puțină să se transpună mai mult în diferite mentalități, să simuleze mai multe expresii tipice deosebite ale feții și care muritor are să îndure — mai cu seamă la noi — mai multe șicane și mai multe mizerii, decât actorul? El, care are puțină să gândească la fel cu regii și cu cerșitorii, cu cei cuminiți și cu cei lipsiți de minte — el are o sensibilitate mai dezvoltată și de aceea e prea natural dacă isbucnirile unuia sau ale celuilalt din ei sunt mai vehemente decât la alți oameni. (Vezi la noi viața lui Costache Caragiale, a lui Miilo, a Aristizzei Romanescu, ca să nu amintesc pe alții).

Senzibilitatea aceasta este ceva intrinsec firei de actor și nu ne va prinde deci mirarea, dacă vom da din când în când peste o observație,

care arată jgnirea adusă autorului din partea publicului său a unei persoane anumite.

Ne bucurăm chiar de aceasta. Ne bucurăm, fiindcă vedem un temperament în paginile astea, și ne mirăm chiar, că nota aceasta personală nu este și mai marcantă. Dacă ne dăm însă bine seama, vedem că autorul nostru a avut o mulțime de motive clare, cari l-au îndemnat să retacă unele și altele din mizeriile îndurate.

Rolul amintirilor acestora n'a fost ca să răscolească patimi, ci ca să dea îndemnuri. Are de scop să dea o direcțivă sănătoasă curentului nostru teatral și totodată să vorbească »pro(domo)sua« în mișcarea teatrală actuală.

Să nu fie »dilentant«, să nu fie om »inteligent«, la noi — și cred că toți câți citesc câte ceva la noi să țin inteligenți — care să nu fi cetit aceste 144 de pagini de amintiri, căci observațiile din ele sunt interesante și pot să aducă roadă bună. Roadă bună și nu patimă!

Imi închipui cât sânge rău ar fi putut aduce câteva rânduri pline de dispreț — fie chiar îndreptățit — față de societatea românească dintr'un orașel al nostru. Să nu mai fi cercat trupa românească a lui Zaharie Bârsan să pună piciorul pe acolo, căci ar fi fost vai și amar!

Mai bine taci și înghiți. Nu înghiți numai pentru tine, înghiți, în numele intereselor neamului tău întreg.

Firește, cu asta nu s'a zis, că să se facă cu ori ce preț, totdeauna. Când stările sunt insuportabile, când nu este nici un remediu, dai pe față, cu inima liniștită toate meschinăriile și toate

stările antediluviane, retrograde ale unei societăți inconștii de chemarea ei.

Ascultați vre-o câteva din momentele fericite din turneul lui Zah. Bârsan: 1. odată la o reprezentație serioasă în scena penultimă, când frațele mai mare e gata să se piardă sub farmecul ademenelilor celei, care-l minșise odată, un om din public, care urmărise bine piesa și văzuse falșitatea femeii acesteia, nemai putându-se stăpâni strigă: »Dă-o afară, dă-i palme!« (pg. 26)

2. »Năpasta« lui Caragiale e ascultată cu interes într'altă localitate. »Momentele când se aplauda, ne convingeau pe noi cât de inteligent e ascultată și simțită de public drama lui C« (pg. 48).

3. În Oravița — numele unui oraș, de care leagă cele mai frumoase și mai luminoase amintiri ale lui Bârsan — în Oravița era gata să înceapă »Năpasta« când s'au »trezit că le lipsește piesa«. »Și știți unde am găsit un exemplar? La un țaran din sală, care venise cu ea în buzunar, să controleze și să cetească între acte« (pg. 119).

Trebuie să ai puțințel bun simț ca să pricepi câtă bucurie sufletească este în stare să reflecteze astfel de momente asupra unui om, care și a dedicat viața carierei de actor. Poți să rzi dacă vrei, de omul, care strigă plin de groază: »Dă-o afară, dă-o afară«, — dar dacă te gândești mai mult, afli că e un pas înainte la noi — căci n'ai decât să-ți reamintești chiloanele infinite din decursul reprezentațiilor noastre de ieri, alaltăieri, când nu-ți era posibil

destule pene simbrise în biroul de presă al guvernului pentru a săvârși această muncă grea de apărare. Votul universal, impus de rege guvernului unguresc cu atâta stăruință este un semn vădit și neîndoios că dinastia a pierdut încrederea ce o avea la 1866 în oligarhia maghiară și este hotărâtă a chema prin acest vot toate popoarele la cârma țării.

Ne aflăm deci astăzi, după șasezeci de ani dela capitulația din Siria în ajunul unei alte capitulații și mai strașnice decât cea de atunci, în împrejurări însă cu totul schimbate. La 1849 Kossuth-tatăl a depus armele înaintea despotului rusesc și a plecat cu aureola de martir ca apostol al libertății prin lume, iar un autocrat mândru al Vienei a ridicat furci și a deschis ușile tuturor temnițelor pentru oficerii și generalii armatei revoluționare învinse. Acum va fi dat lui Kossuth-fiul să depună armele înaintea marelui tribunal european și să se ascundă ca asupritor de popoare, ca despot și autocrat în gaură de șerpe, iar la Viena reacționară s'a înfipt flamura libertății cu inscripția »Votul universal«, și însuși regele constituțional al Ungariei, care e și împăratul Austriei, a desfășurat aceasta flamură. Va fi mai grea, cel puțin pentru oligarhia maghiară, capitulația de acum decât cea dela Siria.

Mitropoliții români adresându-se ministrului Apponyi? »Keleti Értésítő« e informat că mitropoliții români, din Sibiu și Blaj, s'au adresat contelui Apponyi ca rugăminte să retragă ordonanța cu privire la catechizarea în ungurește a școlărilor români. În cazul, când ministrul n'ar da ascultare acestei rugăminti, arhiepiscopii noștri vor lupta cu toate puterile ce le au dela Dumnezeu în contra săvârșirii unei atât de mari nelegiuiri față de biserică și neamul românesc și nădăjduesc că toți românii vor sări cu înflăcărare întru apărarea legii lor străbune.

să aduci pe scenă decât jidovi cu perciuni de un cot, greci cu bălbăituri imposibile sau chirrițoale, cari evocă risul cu malacoful lor și cu trena, de care se împiedecă la fiecare pas.

Și ce să zici de țaranul cu »Năpasta« în buzunar? De laș avea înaintea mea, laș prinde în brațe și laș mulțumi astfel de dragostea lui pentru cartea românească. Și i-aș zice:

»Vezi, omul lui Dumnezeu, vezi și îndeamnă și pe frații tăi să facă asemeni ție. N'ai mulți urmași și dacă nu ne vom ști încălzi, după cum te încălzești tu — ne dăm de mal!«

Dar credeți că clipitele luminoase, ca cele descrise, au fost citit de multe? Citiți amintirile: vedeți de câteori e silit Bârsan să se împrumute din stânga și din dreapta, (și fiți siguri, că nu »renomează« — garantez eu de asta!) de câte ori are reprezentații cu venituri ridicole, de câte va coroane, de câteori călătorește pe scândurile seci ale vagoanelor de clasa a III-a, de câte ori e oprit de autoritățile noastre ca să joace, pe motive ridicole; că are în trupă cetățeni străini, că n'are licență, etc. A! și impresiile din Arad, când episcopul interzice participarea la reprezentație pe motiv că e post și că »comedia« nu se poate da în »Casa națională«.

Par'că ne aflăm prin 1548 când parlamentul francez interzicea jocul misterilor printr'un decis parlamentar, fiindcă teatru bisericesc deralase în panglicării și trivialității.

Și citiți despre hohotele de ris ale publicului, când se jucau piese serioase (pag. 8, 44, 128) despre scenele improvizate ca vai de lume — pe butoaie, pe pociumbi — cu divanuri cât jumătate

Țarul se va întâlni cu M. Sa Francisc Iosif. O telegramă din Zürich anunță: După întâlnirea țarului Nicolae II. cu regele Italiei, suveranul Rusiei se va duce la Pola spre a se întâlni și cu împăratul Francisc Iosif. Aceasta întâlnire de va urma aievea, va fi un eveniment de mare însemnătate în politica externă, deoarece se crede că va restabili intimele relațiuni între cele două împărății, înstrăinate de cătră olaltă în urma conflictului austro-sârb.

Medicii români din Bucovina se vor abține ostentativ dela congresul din Budapesta. Din Cernăuți ni-se scrie că medicii români din Bucovina au luat alaltăieri în unanimitate hotărârea de a se abține ostentativ dela congresul din Budapesta.

Până în ultimul timp medicii români din Bucovina nu se ocupaseră cu aceasta chestiune când, organul oficios »Correspondența budapestană« a anunțat că medicii români bucovenieni au refuzat de a se solidariza cu cei din țară în chestia congresului.

Prin această notiță li-s'a atras însă atenția să trebuie și ei să-și spuie cuvântul și l'au spus.

Prezintăm organului oficios sincerile noastre felicitări pentru strălucitul mod cum știe să apere interesele celor ce-l plătesc, și-i dorim pentru totdeauna succese la fel.

Hotărârea medicilor cehi. Din Praga ni-se comunică: Azi a avut loc o întrunire a tuturor medicilor cehi pentru a lua o hotărâre în privința participării lor la congresul internațional de medicină din Budapesta.

Cu această ocazie s'au prezentat, ca și la București două propuneri: una categorică și anume ca nici un medic ceh să nu la parte la congres, și alta mai moderată, după care având în vedere că mulți medici cehi au făcut deja pregătiri pentru a merge la congres, având în vedere că acest congres nu este numai al ungarilor, ci al tuturor medicilor din lume și că numai din întâmplare el se ține la Budapesta, medicii cehi se vor duce să ia parte la congres, însă numai la lucrările științifice. Ei se vor absentă însă ostentativ și corporativ dela toate seratele, bancheturile și celelalte festivități ce s'ar aranja fie de guvern, fie de comuna Budapesta, fie de particulari.

scena, cu culise, pe după cari se bat țiganii lăutari, de i poate vedea în dragă voie și publicul — și nu rîdeți, nu rîdeți, căci ar fi dureros să rîdeți.

Gândiți-vă la idealismul oamenilor acestora, cari își sparg pieptul la localuri imposibile, gândiți-vă la sănătatea sdruncinată, care i ar putea ajunge, de n'ar avea — slavă D-lui! — o constituție de fier — și cumpăniți și multele mizerii, cari li-se pun în cale din partea celor chemați, ca să-i ajute — și să vă dispară risul de pe buze, ca să dea loc, nu compătămirei, (căci ar fi dureros), ci dragostei față de aceste rândunele pribegite.

Noi, actorii Ardealului, zice Bârsan odată, suntem rândunelele dornice de primăvară. Vremurile de azi sunt vremurile de trecere peste marea înfuriată. O auzim cum se sbuciumă sub noi și ostenite zărim departe catargul unei corăbii. Alergăm acolo, să ne mai odihnim, că drumu-i lung până la țărnuț înflorit. Ne așezăm pe catarg și cântăm vesele, cu glasul pe care ni-l-a dat D-zeu. Sbuciumă se marea cât va voi, până catargul va fi sus, nu ne vom teme«.

Rândunele au pornit și-și caută din nou locuri de adăpost pentru o zi, două. Intindeți cătargele, oameni buni, întindeți-le cu inima curată, căci nu le întindeți numai pentru voi, le întindeți pentru viitorul vostru, și al nostru, al tuturor...

Brașov, 1909 Aug.

Aceasta dint urmă hotărâre a obținut majoritatea voturilor, așa că a fost proclamată admisă.

Medicii cehi vor lua prin urmăre parte la congres, însă se vor absentă dela festivități. Prin aceasta ei aduc o lovitură puternică ungarilor, pentru că vor servi pe lângă colegii lor de alte naționalități ca interpreți, arătându-le pentru ce românii, croații, slovenii și ceilalți nu iau parte de loc și pentru ce ei, cehii, nu iau parte la festivități.

Baronul de Aehrenthal numit conte pe viață. Majestatea Sa cu prilejul aniversării nașterii Sale a numit pe ministrul de externe baronul de Aehrenthal, conte pe viață, — drept recunoștință pentru munca sa prestată în chestiunea anexiunii. În acelaș timp nouf conte a fost onorat cu o scrisoare foarte măgulitoare din partea suveranului. Distincțiunea aceasta s'a adus la cunoștința publică prin »Monitorul Oficial« din Viena și Budapesta.

Situația în Austria. Se știe că dr. Glombinski, ca mandator al conferinței parlamentare din zilele trecute s'a prezintat la ministrul președinte, cerându-i ca el să se puie în legătură cu șefii tuturor partidelor, pentru ca, prin tratative directe, să se ajungă la o înțelegere.

Ministrul președinte Bienerth a declarat că va convoca un consiliu de ministri pentru a discuta asupra propunerilor lui Glombinski, relative la decurcarea situației.

Acest consiliu a avut loc aseară și în el s'au arătat dorințele deputaților și anume: Jietele provinciale să fie convocate pentru o scurtă sesiune în Septembrie; parlamentul central să fie convocat în Octombrie pentru a vota diversele legi la ordinea zilei și în prima linie legea financiară menită să amelioreze situația bugetară a provinciilor; în fine în primăvară să se convoace dictele pentru sesiunea lor principală.

Consiliul de ministri a admis aceste propuneri însă cu o rezervă, să i-se dea garanții formale din partea partidelor că parlamentul va lucra serios și nu va fi împiedecat prin obstrucție de a vota legile ce i-se vor propune. Doctorul Glombinski, intermediatorul dintre guvern și partide s'a declarat mulțumit de acest răspuns.

Legea financiară pe care va trebui s'o voteze parlamentul în sesiunea de Octombrie nu este încă definitiv stabilită. Ministrul de finanțe Bilinski vrea să introducă o mare taxă pe bere, care însă n'are șanse să fie admisă de parlament.

Astăzi a avut loc un nou consiliu de ministri care a discutat această chestie, fără a o rezolva însă. Ministrul de finanțe a fost însărcinat să facă nouă studii, cari vor trebui isprăvite până în Septembrie, când afacerea se va rezolva.

În caz că darea pe bere va fi respinsă, se va introduce probabil monopolul chibriturilor.

Convorbirea prim-ministrului român cu regele Angliei. »Neue Freie Presse« află din Maienbad că primul-ministru român, d. Ioan I. Brătianu a sosit acolo alaltăieri 15 curent, la ora 8 seara, însoțit de secretarul său, d. Filodor. D. Ioan Brătianu a făcut înainte de prinz o vizită ambasadorului englez, d. Cartwright; apoi, au făcut o preumblare împreună, și s'au dus mai pe urmă în apartamentele regelui Angliei spre a lua prinz cu el. Regele Eduard a salutat în mod foarte cordial pe președintele Consiliului de ministri români și s'a informat despre sănătatea M. Sale regelui Carol. În tot timpul dejunului, regele Eduard s'a întreținut îndelung cu d. Ioan Brătianu, care era așezat la stînga regelui Marelui-Britaniei.

Regele Eduard a discutat cu oaspeții săi mai multe chestiuni, mai cu seamă chestiunea Dardanelor și conflictul greco-turc. La orele 2 și jum., regele Marelui Britanie și d. Ioan Brătianu au avut o convorbire de cinci minute în salon, după care, regele Eduard s'a despărțit de primul ministru român în modul cel mai cordial, rugându-l să prezinte salutările Sale Majestății Sale regelui Carol.

Secretarul primului-ministru român, d. Filodor a declarat corespondentului ziarului »Neue Freie Presse« că vizita d-lui Ioan Brătianu și convorbirea cu regele Eduard au avut un caracter pur privat.

Nebunia șovinistă maghiară.

Cu prilejul unui nou articol al baronului Chlumecky.

Cum foarte bine spunea dăunăzi »Tribuna« »popoare demente nu pot să existe; poporul maghiar este și el, ca toate popoarele, alcătuit din oameni rezonabili, cari știu să judece în toată firea și pot să distingă răul de bine«. Lucrul este evident, și cu toate astea, felul în care e condusă politica maghiară te pune în uimire și adesea te întrebi, ce fel de judecată, ce fel de cap vor fi având oamenii cari sunt în stare să facă o asemenea politică?

»Tribuna« răspundea însă la această întrebare. »În mijlocul său (al poporului maghiar) — zicea »Tribuna« — s'au petrecut în decursul ultimei jumătăți de veac evenimente extraordinare, cari au sucit multora capetele«. Firește că dacă e vorba de capete sucite, orice aberație se explică, mai ales când grație, între altele și sistemului electoral din Ungaria, tocmai cele mai sucite dintre capetele sucite au cuvântul hotărâtor în cârmuirea statului.

Așa se explică și faptul atât de trist, atât de amenințător, că aceiași unguri cari aleargă cu limba scoasă după laudele străinății, în fața căreia vor să apară ca înaintași, civilizați etc., nu se rușinează de reputația nenorocită pe care și-o fac în toată Europa și nu se îngrozesc de tot răul ce se spune pretutindeni despre dânșii. Nu există, în toată lumea largă, oameni cari să laude pe unguri pentru politica lor de apăsare inconștientă ori sălbatică. Cel mult au beneficiul tăcerii din partea celorce nu-i cunosc; de laudat nu-l laudă nimeni pentru furioasa lor campanie de desființare a naționalităților, campanie care n'are nici meritul de a fi îndemnată: deși e urmată de atâtea decenii, ea nu dă nici măcar speranța îndepărtată a unui început de realizare.

Dăunăzi am reprodus din »Oesterreichische Rundschau« un articol al cunoscutului publicist baronul de Chlumecky, care ocupându-se de vi zita dela Sinaia a moștenitorului austro-ungar, vestejea politica anti-românească a maghiarilor, pe care o denunța ca singura piedecă a unei prietenii temeinice între cele două țări vecine.

Acum baronul de Chlumecky publică un nou articol, în aceeași revistă, atrăgând atenția lumii asupra situației insuportabile pe care totuși trebuie s'o îndure românii din Ungaria.

În primul loc, distinsul publicist se ocupă de chestia băncii naționale, care nu interesează în chip special pe români, ci constituie o primejdie pentru întreg statul maghiar, faimosul stat, pe care în toate chipurile, ungurii vor să l salveze. Se adeverește înc'odată zicătoarea franțuzească: »qui trop embrasse mal étreint«. Nici vorbă, în politica națională, mai mult decât ori unde, excesul de zel strică. Guvernanții maghiari ne fac impresia unui doctor care ar lua în întreprindere pe un biet om sărătos și l ar îndopa cu medicamente; firește, bietul om s'ar îmbolnăvi. Așa și cu ungurii. Li-s'a năzărit — și de zeci de ani li-se năzărește într'una, — că statul lor »național« e amenințat de mari primejdii, ba din partea Austriei, ba din partea naționalităților. Și atâtea măsuri de păză iau, încât dacă vor fi lăsați să urmeze pe calea asta nebunească, vor duce în adevăr statul la ruină.

Cetitorii noștri cunosc chestia băncii. Dar iată ce spune d. Chlumecky:

»Pe când partizanii despărțirii băncii își predică pretutindeni evanghelia, s'a ridicat în fire și în Ungaria o voce pentru unitatea băncii. O voce unică, dar foarte compănitoare. Sztérényi, conducătorul de fapt al ministerului de comerț și mâna dreaptă a lui Kossuth, a prevenit cu multă stăruință, în discursul dela Brașov, împotriva primejdiilor unei precipitate despărțiri a băncii. Dar până când Kossuth singur nu va ieși din rezervă și nu va găsi curajul să păsească personal contra grupului băncii, iar nu numai prin fonograful său Sztérényi, nu trebuie să sperăm într'o diversiune în rândurile partidului independent«.

Din rândurile acestea se vede tot tragicomicul situației, căci pe când omul lui Kossuth își dă seama că banca independentă ungară ar însemna un krach pentru Ungaria, Kossuth personal are

ca una din principalele platforme de agitație, tocmai acea bancă independentă.

Dar în mod special ne interesează ce spune d. Chlumecky despre situația ce se face, zi cu zi, românilor.

Cităm textul:

»Decurând ministrul cultului Apponyi, a repetat interdicerea de a se preda învățământul religios în limba română și a amenințat pe episcopi cu retragerea congruei, dacă acest ordin nu va fi executat.

»Această împrejurare ne ocaziona iarăși o privire asupra politicii de tiranizare pe care o practică ungurii față de naționalități.

»O frumoasă ilustrație a samavolniciei maghiare:

»Mai dăunăzi mergea la plimbare un copil de cinci ani, având în păr un fionc în culorile naționale.

»Nici o îndoială: delictul de asmuțare în contra statului maghiar fusese săvârșit și acest păcat trebuia ispășit cu strășnicie. De fapt, tatăl copilului ispăși crima cu 5 zile de închisoare, 100 de coroane amendă și pierderea slujbei de notar comunal, — iar mama cu 5 zile de închisoare și 5 coroane amendă... Și fiindcă era posibil ca doica să fi pus în părel copilul fioncul înalt-îrădător, trebuia să-și ia și dânsa răsplată. Dânsa scapă cu 2 zile de închisoare și 2 coroane amendă.

»Dintr'un spirit identic izvorise și cunoscuta sentiță contra d-nei Ana Vlad, care a fost condamnată la mai multe luni de închisoare și la o mare amendă, pentru că într'o școală susținută de români, îndemnase pe copiii români să-și cultive limba maternă.

»În prezența unor asemenea fapte mai poate să se mire cineva că relațiile dintre naționalități și maghiari devin din an în an mai otrăvite și mai dușmănoase?

»Neparticiparea medicilor români și croați la apropiatul congres din Budapesta, neparticipare ce și găsește explicația tocmai în toate acestea, a stârnit în cercurile ungurești o indignare zgomotoasă. Și totuși, această abținere este numai consecința firească, de sine înțeleasă, a politicii samavolnice exercitată ani de zile de cercurile conducătoare și a constrângerii draconice cu care gratifică pe toți aceia cari caută să se sustragă maghiarizării silnice«.

Acestea sunt cuvintele baronului Chlumecky, care astfel aduce la cunoștința lumii întregi fapte pe cari noi le știam de mult.

Și publicistul acesta este dintre cei apreciați în toate cercurile politice străine și revista în care scrie e răspândită în toată lumea.

Și nici scriitorul acesta nu este singurul care denunță lumii întregi sălbaticul și nebunescul șovinism unguresc.

...Iar ungurii nu pricep nimic; ei sunt senini par'că n'ar avea nimic pe conștiință — și fac congrese internaționale, ca să vie lumea să vadă isprăvile, — să vadă cu ochii cece știe din auzite!

Oameni suciți!

Viena, 19 August 1909.

G.

Dela Frați.

Bucovina.

Zilele trecute a avut loc la Suceava o mare adunare a învățătorilor români din districtul Sucevei. S'a discutat conflictul cu dirigența partidului executiv și s'a adoptat cu unanimitate o rezoluțiune prin care se condamnă desbinarea ce se produce în rândurile poporului român și se invită deputații Hurmuzachi, Simionovici, Ionescu și Grecul de a intra în partid și a lua parte la adunările politice cari în curând se vor ține în toate districtele românești.

Turcia.

Soluțiunea propusă de guvernul turcesc — cunoscută ciliitorilor noștri — pentru regularea chestiunii bisericilor și școlilor din Macedonia, continuă să întâmpine o vie rezistență din partea naționalităților. Nemulțumirea se manifestă mai cu vioiciune din partea aromânilor, bulgarilor și sâbilor, cari văd în proiectul marelui vizir o părținare, dezastroasă pentru ei, în favoarea elementului grecesc.

Deputații bulgari, sârbi și aromâni din parlamentul otoman s'au înțeles pentru întocmirea unui contra-proiect, prin care să se salvgardeze interesele culturale ale celor trei naționalități. Acestea, sub nici un cuvânt, nu vor accepta formula propusă de Hilmi Pașa, pentru atribuirea școlilor și bisericilor contestate.

E de așteptat însă, din partea grecilor, la o aprigă împotrivire la o eventuală satisfacere a venciărilor aromânilor, bulgarilor și sâbilor.

Dar aromânii nu se mulțumesc a protesta în mod platonice contra proiectului guvernului. Deputatul lor, dr. Mișea, duce în parlament o campanie energetică contra acestui proiect.

Se știe că proiectul se află acuma în fața unei comisii a camerei care îl discută. În această comisiune deputatul dr. Mișea, precum și colegii săi bulgari și sârbi au atacat cu energie proiectul. Comisiunea însă n'a fost niciodată întrunită complet pentrucă toți deputații mahomedani și mai toți grecii s'au abținut.

Deputații coaliției bulgari, sârbi și doctorul Mișea au decis să prelucreze un contra-proiect de regulare a chestiilor școlare și bisericesti.

Se înțelege dela sine că acest contraproiect va stârni mari nemulțumiri printre greci, căci în el se va prevedea deplină egalitate a tuturor naționalităților, lucru care nu poate conveni grecilor. Prin urmare sunt puține șanse ca să se poată face o înțelegere între naționalități. Este curios cum turcii protejează pe greci, cari le produc atâtea nemulțumiri. Pe de altă parte e interesant de văzut cum, cu toate tiradele diplomatice de pericolul slavismului pentru români, aceștia și în Turcia, ca în Ungaria, sunt nevoiți să se unească cu slavii contra persecutorilor lor. Să sperăm că și acolo, ca și aici victoria va fi de partea noastră.

G.

Din România.

M. Sa Regina — bolnavă. Zilele trecute o telegramă din București răspândise știrea că M. Sa Regina s'a îmbolnăvit subit și excursia proiectată în societatea Regelui, din cauza aceasta, la insistența medicului palatului a fost amânată. Știrile din Sinaia, aduse de ziarele din România, sunt acum liniștitoare și spun că Regina, atinsă de o ușoară indispoziție, se află azi cu mult mai bine.

Te deumul pentru împăratul Francisc Iosif. Ieri, colonia austro-ungară din București, a sărbătorit în mod deosebit aniversara nașterii M. S. Împăratului Francisc Iosif.

Ca de obicei, s'a oficiat Te-deumuri la Bărăție, biserica calvină, biserica luterană și catedrala Sf. Iosif, la care au participat pe lângă întregul personal diplomatic și consular al Austro-Ungariei din București, numeroși membrii din corpul diplomatic străin.

După săvârșirea slujbei religioase, predicatorii bisericilor luterană și calvină au rostit elogioase cuvântări, relevând calitățile mari ale bătrânului monarch și marile sale merite ca om de stat.

La catedrala Sf. Iosif serviciul religios a fost oficiat de Monseniorul Père Le Baud înconjurat de un număr cler.

În asistență am observat pe d-nii miniștri Spiru Haret, Em. Costinescu, Al. Djuvara, I. Kalinderu, administratorul domeniilor Coroanei, N. Cantacuzino secretarul general al ministerului de externe, general Mavrocordat șeful Casei Regale, Emil Petrescu prefectul Capitalei, G. D. Creangă secretarul general al ministerului de industrie și comerț, G. Mitilineu secretar de legăție, col. Baranga, aghiotant regal; D. Ohica, sub-directorul afacerilor politice din ministerul de externe; Burghilea, directorul afacerilor consulare din ministerul de externe; general Boteanu, secretarul general al ministerului de războiu; general Zotu, C. Hagi-Tudorachyi, etc.

Din partea corpului diplomatic străin au participat d. Kiderlen Wachter ministrul Germaniei, căpitanul von Massow, atașatul militar german, Karl Fendel, consul general al Germaniei, cu personalul legațiunii germane.

În lipsa dlui Schönburg-Hartenstein, contele Ugroun însărcinatul de afaceri al Austro-Ungariei într'o frumoasă uniformă de magnat, însoțit de

baronul. Adrian de Werburg secretarul legației și de întregul personal consular, a mulțumit distinsel asistențe.

După terminarea serviciului religios, o recepție s'a făcut la legația austro-ungară. În asistență am mai remarcat în afară de persoanele menționate mai sus, pe d. Mișu, ministrul nostru plenipotențiar la Viena.

Șampionatul României pentru bicicliști. Publicul a luat cunoștință din ziare de modul strălucit cum a fost primiți, în lunie trecut, bicicliștii noștri în Bulgaria, precum și de succesele dobândite de aceștia la alergările din Rusciuk.

Acum se anunță că bicicliștii bulgari vor să înapoieze vizita pe care le-au făcut-o confrății lor din România. În vederea acestei vizite societatea «Principele Carol» a bicicliștilor din țară, a început să se pregătească. În primul rând societatea s'a gândit să-și aleagă și România șampionii ei pentru bicicletă, șampioni cari să poată concura cu bicicliștii bulgari la marile alergări ce se anunță pentru ziua de 14 Septembrie — zi fixată pentru primirea oaspeților bulgari — cari au una din cele mai bune organizațiuni.

Și tocmai în vederea acestui serios concurs, cînd se vor întîlni în București bicicliștii cei mai de seamă bulgari cu cei rumîni, societatea «Principele Carol» a proiectat să-și aleagă și România șampionii ei pentru bicicletă. Alegerea acestor șampioni se va face în primele zile ale lunii Septembrie, în mod cu totul deosebit, avînd și un caracter oficial. Se vor alege șampioni pentru viteză și pentru fond. La alergările ce se vor organiza în acest scop pot concura bicicliștii din ori ce parte a țării. Ei vor trebui să ceară înscrierea lor, pînă la sfîrșitul lunii August la d. D. Negel, casierul societății str. Buzzești Nr. 40. Căruia-i vor trimite și suma de 5 lei ca taxă de înscriere.

În aceeași zi, societatea bicicliștilor «Principele Carol» va organiza și un concurs de alergări pe jos pentru obținerea titlului de șampion. Concurenții vor plăti o taxă de înscriere de doi lei.

După cum arătam mai sus, aceste alergări vor avea și un caracter oficial. D. Teodoru, secretar general al ministerului instrucțiunii publice, a binevoit să primească să prezideze juriul pentru decernarea premiilor și a titlurilor de șampioni. Pe de altă parte primăria capitalei va da sprijin ca acest concurs să dea rezultate frumoase.

Programul definitiv al acestor alergări pentru șampionat se va aduce în curînd la cunoștință. De asemenea s'a instituit un comitet care să se ocupe cu alcătuirea unui program serios pentru primirea bicicliștilor bulgari și pentru organizarea serbarilor și a cursurilor ce vor avea loc cu acest prilej, adică în ziua de 14 Septembrie.

Cu modul acesta se speră că bicicliștii romîni vor fi mai bine pregătiți în lupta ce se va da cu confrății lor bulgari, iar pe de altă parte se va face oaspeților o primire cel puțin tot atît de frumoasă, ca aceea pe care au făcut-o ei bicicliștilor romîni.

Tratarea țărănilor bolnavi de sifilis și pelagra în România. Direcțiunea serviciului sanitar a hotărît să întreprinză o energică campanie spre a combate sifilisul și pelagra, care din an în an amenință să ia o mare întindere la țară.

În acest scop, s'a adresat o circulară tuturor medicilor comunali din țară, prin care li-se cere să facă tablouri amănunțite asupra bolnavilor atinși de sifilis și pelagra cari se află în regiunea lor.

În afară de această importantă anchetă, direcția serviciului sanitar a hotărît să trimită în fiecare au trei pelagrosi și sifilitici din fiecare județ spre a face băi la Govora. Spre acest sfîrșit, medicii șefi ai județelor vor trebui să facă o alegere printre bolnavii cei mari serioși atinși și să trimită serviciului sanitar o listă cu numele acestora. Înainte de 15 August.

În urma intervenției serviciului sănătății publice, ministerul a și acordat un număr de 2500 băi gratuite la Govora pentru țărani suferinzi de sifilis și pelagra.

Cursurile dela Văleni.

31 Iulie v.

Azi s'au ținut și s'au serbat încheerea cursurilor de vară. Sala obișnuită n'a putut primi publicul format în mare parte din oaspeți veniți din alte părți.

D. Iorga, primit cu potop de aplauze face următoarele lămuriri: Cursurile de vară organizate de noi sunt menite să strângă pe românii din toate părțile și din toate treptele sociale; ele nu sunt inspirația momentului. Într-o broșură scrisă la 1899 vorbitorul cere restituirea menirii firești a universităților și estinderea cercului lor de activitate. Contînd la colegii mei tineri, profesorii de Universitate, credeam să întîlnesc în calea mea tovarăși de luptă.

Credeam și nădăjduiam pentru că porniam într'un timp cînd nu se aruncase încă asupra acestor profesori undița cea mare a partidelor, pînă ce ura dintre partide nu se coborîse încă în sufletele lor. Dacă azi domnește între profesori desbinarea cea mai meschină, declar că cu nimic n'am contribuit la ivirea și întărirea ei.

Conferm programului său vorbitorul a încercat mai întîiu cu cursurile de sară, cari tratau literatură românească. Anunțarea celor dintîiu cursuri de sară a întîmpinat multe greutăți; d. Bianu prof. de Univ. care n'a apărut nici odată în public s'a silit mai mult să le zădărnicească. Cu toate aceste ele s'au ținut fiind cercetate de un număr public.

Răscoalele țărănești au făcut să înceteze cursurile și să amuțească glasul vorbitorului numit și tratat ca un instigător și anarhist, fără ca cercetările să poată servi cu o umbră de dovadă pozitivă măcar, fără ca vre-un profesor, spre rușinea universității, să se fi ridicat întru apărarea colegului său, cum s'ar fi întîmplat la orice altă universitate. De atunci cel astfel tratat sufletește numai poate face parte din universitate rămînând să-și îndeplinească numai datorința sa de profesor cu orele de lecții prescrite.

S'a încercat apoi în cadrul Ligei unde s'au ținut un șir de conferințe despre oastea română. Marele număr de ofițeri, care le asculta dintîiu scădea cu fiecare conferință, pe rînd își scuza fiecare absența cu sfaturile «binevoitoare» ale superiorilor, că nu e bine a asculta pe un «anarhist!». A treia oară s'a încercat vorbitorul să țină la Universitatea din Iași la fiecare două săptămîni câte o lecție de istorie a literaturii românești. Aceste lecții urmează să se țină și pe mai departe dovedindu-se pentru ele destul interes.

Cursurile dela Văleni de Munte s'au înjghebat în urma cererii exprimată într'un articol de scriitorul bucovinean Gh. Tofan, care e de față. Aceste cursuri se adresează tuturor românilor deopotrivă, dînd cunoștinți în domeniul limbii, literaturii și istoriei românești; lămurind în al doilea rînd probleme de actualitate, cum au fost problemele pe cari și le-au pus dd. Cuza, Raducanu și alți d. profesori. În același timp cu aceste cursuri s'au anunțat altele și la Iași plătite din bugetul statului, care încă nu s'a ridicat la gradul de înțelegere a nevoilor generale. Aceste însă n'au mers și nu puteau să meargă ținute de oameni mai mult sau mai puțin chemați a face știință românească. Deci s'au sistat. D. V. Pirvan, tînărul istoric de renume, care a fost unul dintre conferențiarii cursurilor dela Iași anul trecut s'a îmbiat și a făgăduit se țină la anul 1910 o serie de conferințe la cursurile dela Văleni (Declarația a sfîrșit furtunoase aplauze în auditor).

Cursurile dela Văleni trebuie să rămîna cursuri cu caracter particular; nu înțelegem a primi nici o colaborare; nici întreținere, nici locuință nici tren gratuit. În acest scop vorbitorul (d. Iorga) va întreprinde o serie de conferințe prin țară, cu plată pentru a strînge suma trebuitoare la ridicarea unei săli spațioase și potrivită cerințelor cursurilor, căci e de lipsă un local propriu.

Singur d. Delavrancea, făcînd parte dintr'un partid politic, n'a înțeles să se solidarizeze întru toate cu ideile dezvoltate aici, ceea ce ne leagă de dînsul — zice d. Iorga, e onestitatea, e sete după același ideal; autoritatea morală a lui Delavrancea a ridicat mult aceste cursuri. Ceilalți conferențiarși au fost absolut de acord cu ideile dezvoltate aici și cu programul acestor cursuri care este următorul:

Neamul nostru să nu părăsească nimic din ceea ce e a lui, să nu ia nimic dela străini; să nu țină alte legături cu ei decît legătura culturală bine-făcătoare.

Viața noastră nu poate fi decît românească. Noi de noi să trăim, neprimind nici un fel de acomodare izolați creîndu-ne o cultură națională și o economie națională.

După aceste lămuriri primite cu o nespuse însuflețire, d. Iorga împarte fiecărui câte o cărtică cu vederi din Văleni și jur ce poartă inscripția: «Amintire dela Cursurile de vară din Văleni de munte 1909». Foaia ultimă a acestei cărticici sub tipăritura «am fost împreună» fiecare și-a strîns iscălitura fiecărui ascultător și profesor.

După acela a urmat o masă comună în grădina publică care strîngea în toată seara publicul după conferința dlui Iorga.

Aici s'a petrecut în bună dispoziție, se cetea de pe fața fiecăruia mulțumirea ce o are un om după atâtea momente de sulevare sufletească. Plutea ceva în aerul răcoros de noapte, sub bolta de stele, ceva, ce nu i de toate zilele, ceva ce răsare într'un colț al inimii și n'are cuvînt, un zbucium, o nădejde, o muștrare... Fiecare făgăduia întîlnire la anul, ba, scriitorul bucovinean Gh. Tofan în cuvîntarea s'a făgăduia că la anul vor fi cel puțin o sută de bucovineni ascultători la aceste cursuri.

Au vorbit dd. profesori Munteanu-Murgoci, Bogrea, Răducanu, diaconul Iugojan M. Gașpar și alții iar d. Iorga scoțînd mai odată lacrimi din ochii tinerilor și bătrînilor respingea dela d-sa titlul de «om mare», «uriaș», căci «acest neam nenorocit nu poate avea oameni mari ci numai momente mari și prilejuri de fapte mari».

În 2 August v. restul ascultătorilor cari au mai rămas în Văleni între ei și două domnișoare din Bucovina (d. șoarele noastre la ce nu se încumetă să treacă granița?) s'a făcut o excursie de două zile la Târgoviște, vechia capitală a Munteniei în frunte cu d. Iorga. Aici s'a vizitat multe monumente de artă veche și s'a admirat mai mult gustul, priceperea și dibăcia celor vechi de a zugrăvi un părete, a împodobi o catapitează, a încresta un lemn, o cruce, a săpa în piatră, cele mai mărunte flori, cele mai armonioase linii. Cu cât meșteșug se lucra în vechime și cât de sarbăd e gustul celor cari azi crează o modă.

C. Zagoriș.

Unul dintre cei mai interesanți conferențiarși ai cursurilor dela Văleni a fost d. sublocotenent C. Zagoriș.

Curentul dlui Iorga se resimte cu prisosință și în oastea română care a dat acestor cursuri vre-o 20 de ascultători. Pentru vremuri nouă e fresc să răsară oameni cari să nu mai întîmpine în calea lor și greutățile pe cari le ar întîmpina bătrîni, avînd să se scutere în nouă prefacere și de păcatele timpului în care a trăit.

Se spune, că deși numai sublocotenent d. Zagoriș contribuie cu sfaturile sale la hotărârile statului major. Mai îndrăsnit în planuri decît în vorbă, dsa are o fanatică admirație pe tru felul de luptă tactică trecutului și ar vrea ca această tactică să fie și a prezentului ca și a viitorului. În veci preocupat de problemele strategice orice teren, orice strîmtori, șesuri și dâlme pe unde trece sunt numai pentru a le împânzi în planurile sale strategice întocmai precum pentru poetul englez lumea aceasta e pentru a se scrie o carte frumoasă.

În lecția sa dela 29 Iulie v. d. Zagoriș ne vorbește despre elementele tacticii românești.

I. Alegerea terenului. Strămtorile au adus învingeri ca cele dela Codrii Cosminului, dela Călugăreni și cea, în care Basarab a bătut pe Carol cel mare al Ungariei. E în tactica războinicilor români de a căuta locuri unde arma dușmană trebuia să se împartă de exemplu: ar urma una după alta: mocirlă, râu, platou, pădure.

II. Surprinderea — în timp de noapte cu mai multă izbîndă într'un teren nefavorabil pentru dușmani; aducerea în încurcatură cînd comandantul oștirea dușmane n'are timp să și ezece comandă.

III. Manevra, simularea retragerii. Această tactică a adus spătarului Coman, din timpul lui Alexandru cel bun, cea mai strălucită învingere asupra Teutonilor. La Călugăreni aceiaș retragere o simulează Popa Fărcaș. La Năioni și la Podul Înalt de asemenea.

IV. Năvălirea în masă cu care se provoacă o surprindere; la Podul Înalt, la Călugăreni și la Codrii Cosminului unde s'a distrus cu desăvîrșire armata polonă. La Miraslău unde s'a reclamat această năvală și nu s'a dat, Mihai Viteazul a fost bătut. Parte din tactica lui Mihai Viteazul făcea și obiceiul de a urmări armata dușmană bătută și risipită cu o trupă de călăreți pînă în depărtări pentru a nu se mai putea întoarce.

Condițiile de pregătire a comandanților oastei române. Comandanții aveau cunoștința perfectă, intuitivă a terenurilor. Mihai Viteazul n'a ales din întîmplare Călugărenii ca loc de ciocnire cu imensa oaste turcească. El era unic în felul său în aprecierea situațiilor strategice; cercetările de acum dovedesc de cât de ingenioasă orientare era în stare cînd era vorba de alegerea te-

renul. Nu era întâmplător nici că petrecea mai mult și își așeza oastea cu preferință în Ploiești deși nu-i era aici capitala. Tot din această apreciere a punctelor strategice el scrie după cucerirea Ardealului împăratului Rudolf următoarea scrisoare: »Scopul meu este de a pregăti o mare armată de 200.000 de oameni, cu care se trec Dunărea să-mi așez capitala la Sofia în mijlocul țării dușmane, unde după înțelegerea ce o am cu creștinii acelor părți, îmi va aduce sub steaguri alte 200.000 de oameni, cu care să pun capăt veacului împărăției turcești». Sofia se dovedește azi punctul cel mai potrivit pentru a domina asupra Balcanului și asupra imperiului turcesc. Câmpia Băreii de la Brașov are cea mai mare însemnătate din punct de vedere strategic, din punct de vedere al concentrării armatei române, din Moldova și Muntenia și aceasta însemnătate a fost recunoscută și apreciată mai întâi și mai bine de Mihai Viteazul.

Raportul dintre șefii și trupă era raport de iubire, admirație și încredere. Din poeziile populare se poate culege admirația: »Spaima păgânilor, zmeii țării românești, purtătorii oștilor, frunzașii boierilor». Șefii se întreceau între ei pentru a da pildă de vitejie oștenilor. La Călugăreni însuși Mihai are partea leului în năvala asupra dușmanului.

Conflictul turco-grec.

Incordările dintre poartă și guvernul grec par a se fi potențat de nou, cu toată satisfacția dată guvernului turcesc, prin îndepărtarea cu forța a drapelului turcesc din Canea, și după cum se anunță din isvor oficios, comisia internațională executivă s'ar fi obligat că va împiedeca arborarea de nou a drapelului turcesc în insulă. Răspunsul Greciei, care a fost înaintat la ultima notă diplomatică a turcilor, nu se deosebește într-un nimic de termenii afectuoși, obicinuiți în notele de mai înainte ale guvernului grec; reiasă însă din corpul răspunsului ni-zuința de o împăcare cu Turcia. Ministrul de externe al Turciei însă nu și-a dat cuvântul, dacă e oare mulțumitor răspunsul Greciei sau ba; până la o consfătuire cu cu ceilalți miniștri. În Grecia, faptul că puterile proteguitoare au intervenit pe lângă poartă pentru menținerea păcii, a găsit aprobare generală, deși până acum nu s'a adevărat nimic. Ziarele turcești înregistrează ca cel dintâi succes al regimului constituțional și al porței — în chestia Cretană — îndepărtarea drapelului grecesc.

Direcțiunea generală a postelcr din Turcia a decis să protesteze la »Uniunea universală» a postelcr din Berna, contra întrebuirii mărcilor grecești din Creta. Ministrului de externe ieri i-s'a înaintat o notă colectivă a puterilor, al cărei conținut încă nu se știe până acum, se crede însă că Poarta a fost lămurită asupra faptului, că făcând chestia cretană parte din cercul de activitate al marilor puteri nu poate fi amestecată și Grecia în aceste afaceri.

În vremea aceasta însă acțiunea anti-greacă continuă, comitetul asociației tinerilor turci lucrează pentru răspândirea boicotului general și în urma acestor acțiuni agențiile austro-ungare din România a primit ordin să nu mai primească spre încărcare mărfuri pentru Grecia.

Între cei păgubiți prin acest boicot este și Serbia.

E nostim faptul că dupăcum anunță telegramele din Salonic, vapoarele grecești au încercat să pătrundă în port, sub pavilion român și italian, dar au fost surprinse și împedecate.

Se știe anume că, conflictul între Grecia

și România se menține încă că și Grecia nu a luat măsuri pentru împăcare și vapoarele române nu au voie să între în porturile grecești. Totuși își permit ca la nevoie să-și ascundă fățarnicia sub pavilionul românesc. Șiretlicul lor însă n'a prins.

Boicotul e păgubitor nu numai pentru mărfurile grecești ci și pentru călătorii greci, cari sunt siliți să-și întrerupă călătoria.

Înlăturarea steagurilor grecești.

În 18 Aug. 5 vapore a puterilor au acostat în insulă și au debarcat 500 de marinari, cari au înălțat toate steagurile și s'au retras pe urmă, lăsând de pază 50 marinari și două mitralize.

Cum s'au dat jos steagurile.

»Agenția Havas» află din Canea că trupele internaționale debarcate în insulă au rupt catargul pe care era fixat drapelul turcesc la intrarea în port, prin focuri de pușcă.

Forța trupelor europene în insulă.

O depeșă din Canea anunță că steagurile turcești au fost date jos fără nici un accident de marinarii staționarilor.

Garda internațională lăsată în port a ocupat bastimentul pe care fusese arborat drapelul.

Grecia a răspuns notei turcești.

Athina 19 Aug. d. Rhallhys a predat aseară ministrului Turcesc răspunsul Greciei la ultima notă diplomatică a Porței. Ministrul afacerilor străine a remis o notă analogă reprezentanților celor patru puteri protectoare.

Scrisoare din Paris.

Ploaie. — Adieri de toamnă. — Englezii și căldurile. — Părerea unui crocodil. — Eduard VII și principesa Maria a României. — Monumentul lui Alfred de Vigny.

A mai dat nișcă ploaie azi. După o căldură înabușitoare, ploaia a venit ca o binecuvântare... Inserează. Pe strada școalelor, pe Bulmiș (cum i-se zice în »argo» bulevardului (Saint-Michel) cad frunzele ploate, răspândind parfum de fân cosit. Mi-oase a toamnă în văzduh... Presimțiri de zile melancolice plutesc: pretutindeni încet, pe nesimțite vine toamna. Amurgurile sunt de aur, iar castanii din pădurea Luxemburg îngălbinesc, se întristează. Ca mâne, vieța șgomotoasă a Parisului va reîncepe. încep să se reîntorcă studenții, iar teatrele se deschid, unul câte unul. Poate Dumineca de ieri a fost cea din urmă Duminecă plictisitoare, din anul acesta. Ce gol și antipatic e Parisul în după prânzurile calde, când toți locuitorii și îl părăsesc, ca să petreacă o jumătate zi la țară! În fiecare dimineață de Duminecă ori sârbătoare, străzile sunt pline de lume. Mai toți parisienii cari au rămas în capitală se înghesuie pe la gări. Tramvaiele gem de lume; trenurile, cari pleacă în împrejurimi la interval de câteva minute, nu mai încep. Părinți, din clasa de jos își țin pe genunchi copii, moleșiți și palizi de căldură; fete în rochii albe, soldați, câte o pereche de tineri — de obicei un lucrător și o lucrătoare — moșnegi singuratici, fug de căldura Parisului și se risipesc prin satele pictorești din împrejurimi. Mănâncă pe iarbă, aleargă în umbra copacilor, iar cei tineri se ascund și se îndrăgostesc, ca în nuvelele lui Maupassant. Pretutindeni, răsună răsese și cântece. Francezul are un temperament expansiv și o filozofie înțeleaptă: Caută să-și trăiască viața, fără să-i prea pese de ziua de mâine.

Pe »nserate, e iarăși înghesuială în trenuri și-n tramvaie, până după miezul nopții, mulțimea obosită de aier și de fericire, se întoarce în uriașul Paris, unde străzile sunt pline de oameni, unde luminile curg ca o cascadă și unde Sena curge liniștită, împodobită și ea cu luminile roșii, verzi și albe cari o petrec până lese din Paris...

Pe căldurile astea, o singură ființă nu se obosește și nu simte nevoia unui petec de umbră: englezul. De dimineață până seara el cutreeră Parisul, fie pe jos fie pe bicicletă, fie în omnibusurile uriașe ale Kampaniei Koch. Vei întâlni cete, pe la toate colțurile: în muzee, la teatru, în cafenele, în grădinile publice, pe câmpiile Elizee, la Pantheon, pe stradă în tramval... peste

tot. Pretutindeni, ei își poartă curiozitatea neastâmparată și flegma antipatică, cu care de altminteri se fâlesc. Pe ei nu-i interesează într'altă lucrurile de artă, cât valoarea lor.

— Frumoasă e Opera. Cât o fi costat?

— Pantheonul e admirabil. Cât o fi costat?

— Strașnic e Luvrul! Câte parale va fi făcând?

— Ce preț va fi având Venus de Millo? E tare celebră!

Cam acestea sunt exclamațiile favorite ale acestor cutrieră-lume, cari s'au împraștiat ca apele, pe toată scoarța pământului.

Vor fi englezii un popor simpatice, dar englezul-voiajor e foarte anost. Francezii îi batjocoresc ori de câteori se prezintă ocazia. Un caricaturist de talent a făcut o serie de desemnuri: »Părerea unui crocodil egiptean». Iată ce povestește crocodilul:

— »Ehe multe și felurite lucruri am înghițit eu pe malurile Nilului!... Mi-am început cariera înghițind urmași de-al lui Faraon, mumii de pe vremea lui Ramses, indigeni, călători din toate părțile lumii, cămile, automobile și chiar holera. Toate îmi foloseau de minune: îmi făceam digestia regulat, privind apa Nilului. Aveam în stomac pietre pe cari nici cel mai harnic struț nu le-ar fi mistuit; grenadiri de pe vremea lui Bonaparte, pe cari îi înghițeam cu dromedarele lor cu tot. Pe cîntea mea, familia noastră are un întreg corp de armată în pânțele înghițit fără nici o durere. Dar e un lucru, recunosc, pe care n'am putut să l mistui niciodată: Englezii...»

Dacă un crocodil recunoaște asta, ce-or să mai zică bleții parizieni cu stomacurile delicate, parizienii cari văd în fiecă e vară nesfârșitele grupuri de englezi de ambe-sexe, pe cari nu-i poți deosebi cari sunt băbași și cari femei? E o pastocă care vine odată cu căldura și face victime mai multe de cât dansa...

Sunt însă unii englezi pe cari îi primește Parisul cu toată dragostea. În primul rând, e regele Eduard VII. un admirabil tip de parizian elegant, căruia i place să trăiască. Acesta se bucură de simpatia caricaturistilor, a oamenilor de literă, a tuturor artiștilor și în special — a actrițelor. O altă engleză e simpatizată aici: dragălașa principesa moștenitoare a României. Iată cum o salută cea mai pariziană foaie!

»Londra așteaptă pe principesa Maria a României. Și Parisul o va vedea deasemeni, fără îndoială. Ea are treizeci și patru de ani și grația îi e proverbială în țara ei de adopțiune. La șaptesprezece ani s'a măritat cu prințul moștenitor care va urma regelui Carol. Copila mai mare a răposatului duce d'Edimbourg, ea e copilul răsuțat al regelui Eduard VII. La Buckingham Palace va fi primită cu brațele deschise. Principesa e excelentă muzicantă, cultivă artele frumoase și admiră tot ce e estetic.

Împreună cu soțul ei, principele Ferdinand, a desemnat ea însăși mobilele palatului din Cotroceni și a brodat cu mâinile ei tapiseriile camerei de culcare, gătită albastru și împodobită peste tot cu crini.

Principesa nu e numai o artistă, dar și o desăvârșită menajeră. Ea pune adeseori mâna la bucatărie și invitații săi savurează cu deliciu mâncările pe cari le servește ea. Se zice că nici o bucatăreasă nu se pricepe mai bine ca dansa la prăjitul ouălor. Ii place să se plimbe ca yachtul și nu arareori, i-se întâmplă să gătească prăjituri «în spuză».

Prințesa e o femeie încântătoare, pe care fără îndoială că Parisul o va sărbători, după Londra...

S'a inaugurat la Loches, sub președinția scriitorului de teatru Alfred Capus, statuia unuia dintre cei mai mari poeți ai Franței, Alfred de Vigny.

Am cartea sa de poezii pe masă cartea care se deschide cu celebrul »Moise» tradus și în românește (de d. D. Nanu, dacă nu mă înșel) Vigny trece drept cel mai filozof dintre poeții cari au precedat pe Sully Prudhomme.

Cine nu cunoaște cele două versuri cari revin de câteva ori în plângerea lui Moise?

O, doamne! Am trăit puternic și singuratic,
Lasă-mă s'adorm de somnul pământului!

Sunt aproape șaptezeci de ani de când a scris aceea puternică apoteoză a Parisului, care pare scrisă abea ieri, atâta e de nouă și de eternă.

Ia-mi mâna, călătorule și vino să urcăm în turn
Privește jos de tot, privește împrejurul tău.

Privește pînă la marginea orizontului, privește
Dela nord la sud.

Ce vezi tu în noapte, la picioarele noastre, în spațiu
Și peste tot unde se învîrtește degetul meu?...

Dacă într-o zi vei găsi în cale cenușa Parisului,
ia-o 'n mînă

Aruncă în vînt pulberea stinsă

Și apoi, înălțîndu-ți glasul în deșert tăcut

Să strigi: Pentru multă vreme a rămas lumea în
întuneric!*

Sunt în opera lui Vigny bucăți pe cari neapărat trebuie traduse în românește, mai ales când avem traducători așa de buni ca dnii Nanu, Corneliu Moldovan etc.

Paris 16 August.

Tristan.

Gongresul medical din Budapesta.

Ziarul »Minerva« caracterizează fanfaronada presei ungurești în jurul congresului medical, în următorul chip, foarte nimerit:

Ziarele din Budapesta au publicat și unele dintre marile ziare din străinătate au reprodus niște date, din care rezultă, că la congresul din Budapesta vor lua parte peste 3000, ba chiar vre-o patru mii de medici din toată lumea.

Credem lucrul acesta și el nici nu ne pune în mirare, că lumea e mare și congresul e al medicilor de pe întreaga față a pămîntului, iar nu numai celor din regatul ungar.

Tot atât de ușor credem, că nu se va simți cătuși de puțin absența din acest congres a medicilor români. Sunt pe față pămîntului peste o mie cinci sute de milioane de suflete, dintre care în România abia vre-o 7 milioane, și e lucru firesc că în numărul cel mare să nu se simtă aceste 7 milioane.

Unele dintre ziarile maghiare au crezut însă că și pot amăgi cititorii prezentându-le marele număr al celor ce vor lua parte la congres drept dovadă, că medicii români sunt desaprobați de colegii lor din toată lumea.

Aceasta e ca să ne folosim de o vorbă blajină, o mică naivitate.

Nu medicii din Ungaria, nici guvernul ungar, nici somitățile națiunii maghiare au invitat pe medicii din toată lumea să vie la Budapesta, ci congresul medicilor el însuși a luat hotărîrea de a se întruni la Budapesta, dacă nu îi va fi refuzată ospitalitatea. Medicii români n'au refuzat dar o invitațiune primită din Budapesta, ci au vestit pe colegii lor din toată lumea, că nu vor putea să ia și dănsii parte la lucrările congresului din Budapesta, și au expus cuvintele de ordin social, pentru care sunt nevoiți a lipsi de la congres. Ear aceste cuvinte se pot resuma în două: li-ar fi grea pozițiunea față cu societatea maghiară și s'ar pune în conflict cu simțămîntul țării, în care și exercită profesiunea.

E învederat, că medicii din China și Japonia, cel din India și din Iran, cei din Egipt, din Cambodja ori din colonia Cap, cei din republica argentină, din Peru, din Bolivia ori din Mexic, cei din Statele Unite ale Americii de Nord ori din Canada, ba nici chiar cei din Svedia, din Anglia ori din Belgia n'au asemenea cuvinte, ca să lipsească dela congresul lor și vor veni în număr cât de mare fie chiar și la Budapesta, capitala regatului ungar, despre care dănsii prea puțin știu și abia acum o să afle câte ceva.

N'au dar colegii noștri dela Budapesta să se fâlească cu marea afluență, nici să se bucure afară din cale de ea, căci medicii veniți din lumea mare, dacă sunt oameni cu bun simț, se vor întreba: Cum se face că mulți dintre colegii noștri de pe aci de prin apropiere, oameni, cari cunosc țara aceasta foarte bine, n'au venit și ei să lucreze alături cu noi!?

Ori și ce ar face medicii maghiari și guvernul Ungariei, medicii din toată lumea vor pleca dela Budapesta cu impresiunea, că maghiarii sunt un popor foarte gentil, dar au fost în timpul celor din urmă decenii oameni, care l-au pus în conflict cu toți vecinii lor mai apropiați și l-au făcut mai mult sau mai puțin urgisit.

Nu medicilor români și celorlalți dintre colegii lor, care vor lipsi dela congres, are dar să le pară rău de afluența cea mare. Ei au cuvinte de a dori să vie cât de mulți colegii ai lor la Bu-

dapesta. Penibilă are să fie însă situațiunea pentru medicii maghiari și pentru conducătorii intelectuali ai corpului maghiar, pe care îl vor trece nădușelile când vor fi nevoiți ori să ascundă multe din cele adevărate ori să justifice multe, care nu se pot justifica.

Așa stau lucrurile și congresul medicilor a fost rînduit la Budapesta tocmai în niște împrejurări ca cele actuale, pentru ca să le meargă amăgiților maghiari pînă în țara de foc, pînă în Sidnei, pînă în Japonia și pînă în Grönlanda vestea de popor pus în vrajă cu toți cei ce-l știu mai de aproape.

Din Străinătate.

Trecerea Dardanelor acordată unor vase de război ruse. »Lokal-Anzeiger« află din Constantinopol că sultanul a semnat ieri iradeaua prin care se permite vaselor de război ruse cari însoțesc yachtul țarului să treacă prin Dardanele, complet înarmate ca pentru război. În iradea se atrage atenția că aceasta se face numai cu ocazia călătoriei țarului și nu creiază nici un precedent pentru viitor.

Proclamarea exarchului bulgar ca patriarh. În cercurile politice se vorbește că sosirea în Sofia a exarchului bulgar Iosif I. ar fi în legătură cu proiectul de proclamare a independenței bisericii bulgare. Se știe că exarchatul bulgar s'a format despărțindu-se de patriarhia grecească din Constantinopol, bulgarii fiind considerați de patriarhie ca schismatici. Acuma odată cu proclamarea independenței Bulgariei și cu încoronarea primului rege bulgar, este vorba să se declare și biserica bulgară ca autocefală, iar exarchatul bulgar să fie proclamat ca patriarh. De sigur că patriarhia greacă va face tot posibilul pentru a zădărnici aceste planuri ale Bulgarilor căci atunci influența ei în Macedonia, va scădea foarte mult.

Exarchul bulgar Iosif I. aflat în vilegiatură în Sofia, a declarat unui ziarist că bunele relațiuni între Turcia și Bulgaria vor da puțință țării să aibă legături trainice cu Exarchia pentru paza unității religioase a bulgarilor.

Exarchul a criticat procedeul de reformă bisericească a guvernului turcesc, spunând că din cauza acestei reforme, o mulțime de biserici azi bulgărești, în viitor vor fi în mâinile patriarhiștilor chiar dacă nu sunt greci. Cu mijloacele acestea se vor opri ca o mulțime de bulgari să reîntre din nou în sânul bisericii bulgare.

Mișcarea culturală.

Convocări. Adunarea cercuală a despărțământului VI (Sebeș) al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român: se convoacă în comuna Cut (Kufalva) pe Duminică în 20 August n. a. c. la 11 ore a. m. cu următorul Program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului și al casierului pe anul 1908. 3. Alegerea unei comisii de trei pentru cenzurarea acestora. 4. Alegerea unei comisii de trei pentru înscrierea de membrii noi și încasarea de taxe. 5. Prelegeri economice și disertațiuni. 6. Raportul comisiei de sub pct. 3. 7. Raportul comisiei de sub pct. 4 și satorirea bugetului pe anul 1910. 8. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii ce se va ține în luna Octomvrie la Sibiu. 9. Constituirea agenturii pentru Cut. 10. Inițierea bibliotecii populare în Cut. 11. Eventuale propuneri. 12. Privirea expoziției etnografice și împărțirea premiilor. 13. Închiderea adunării. Din ședința comitetului ținută la 12 August 1909. Sergiu Medean, director. Gheorghe Tătar, secretar.

P. T. domni membrii ai »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român« a despărțământului Oravița, precum și toți binevoitorii și sprijinitorii culturii poporului român sunt invitați a participa la adunarea cercuală, ce se va ține în 28 August n. 1909 în Oravița-montană cu următorul program: 1. Participare la serviciul divin în biserica gr. or. la 10 ore a. m. 2. Deschiderea

adunării în grădina de tir. 3. Raportul comitetului, casierului și revizia socotelilor. 4. Alegerea directorului despărțământului. 5. Cetirea disertațiunilor însinuate cu 24 ore înainte. 6. Raportul comisuniilor de sub pct. 3. 7. Eventuale propuneri și închiderea adunării. După prânz: 1. Putrecere populară în curtea bisericii și 2. Seara concert aranjat de Reuniunea de cântări și muzică din Oravița-montană. Oravița-montană, la 16 August 1909. Dr. Petru Cornean, director desp. Cornel Strimbel, secretar.

Comitetul despărțământului »Hida Huedin« al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român« prin asta convoacă a X-a adunare cercuală pe 29 Aug. 1909 st. n. la 2 ore p. m. în Hida (Hidalmás) și invită cu toată onoarea pe toți membrii și pe toți aceia, cari se interesează de Asociațiune și doresc a promova interesele ei, se participe la aceasta adunare a despărțământului. Dr. Simion Tămașiu, director. Dr. Alexandru Bodea, secretar.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 21 August n. 1909.

— Aniversarea nașterii împăratului. — Aniversarea nașterii împăratului a fost celebrată de toată monarchia prin servicii solemne religioase, și serbări, în mijlocul unui mare entuziasm al populațiunii.

La serviciul divin oficiat la Marienbad a asistat și regele Angliei cu suita sa. Soveranul a trimis împăratului un dar și o scrisoare autografă. Seara regele Eduard a dat un prânz de gală oficial de, 30 tacâmuri.

Din Wilhelmshehe se anunță: — La prânzul dat de suveranii Germaniei a luat parte și ambasada austro ungară. Impăratul Wilhelm a toastat pentru împăratul Francisc Iosif, »amicul cel mai cordial, iubit și aliat credincios«.

Mai în toate Capitalele Europei și în special în Balcani s'au oficiat servicii solemne în onoarea împăratului Francisc Iosif.

— Un incident interesant. Se știe că la marile manevre ce vor avea loc luna viitoare la Mesericiul Mare (Boemia) va lua parte și împăratul Germaniei, ca oaspete al împăratului Francisc Iosif.

Cum s'a auzit despre aceasta, s'au și născut discuții aprinse printre cehi, în privința felului în care urmează să fie salutați cei doi împărați Cehii cereau ca salutul să se facă în limba lor națională, sau cel puțin în ambele limbi: cehă și germană.

Chestiunea s'a discutat în consiliul comunal din Mesericiul Mare și acum ziarul »Lidove Noviny« din Brünn, primește următoarea înștiințare oficială din partea acelu consiliu.

Consiliul a hotărât ca primarul Czermak să bineveniteze pe împăratul Francisc Iosif nu în ambele limbi ci numai în limba cehă. Impăratul Wilhelm nu-i va face primire oficială deoarece între curtea vieneză și consiliul comunal din Meserici nu s'a putut ajunge la o înțelegere în privința felului acestei primiri. Consiliul comunal s'a declarat gata, să arate împăratului german ospitalitatea slavă, fără însă a voi să tăgăduiască caracterul slav al acestei ospitalități. De aceea tratativele au fost întrerupte. Mai departe, este falsă știrea că drumul dela Iglan pînă la Meserici va fi împodobit cu culorile germane,

Telegrama care comunică cele de mai sus adaugă că chestiunea s'a și rezolvit în sensul că la primirea din Meserici nu se vor pronunța discursuri de nici un fel.

Hotărîrea definitivă asupra congresului studenților români. Iași, 19 August. *Membrii celor două comitete din București și Iași ale congresului studenților români de pretutindeni, întruniți în ziua de 5 august st. v. a. c. în Aula universității din Iași, pentru a se consfătuși definitiv asupra locului și datei ținerii congresului, au hotărît următoarele:*

Congresul studenților români de pretutindeni se va ține irevocabil în Iași, în zilele de 6, 7, 8 și 9 Septembrie st. v. a. c.

Inscrierile urmează să se facă de acum înainte numai pe adresa comitetului pentru organizarea congresului studențesc — Universitatea Iași, până la 25 August st. v. a. c. Programul și cărțile de legitimație, pentru a beneficia de reducerea de 75 proc. pe C. F. R., se vor expedia pe măsura înscrierilor ce se vor primi, înscrieri însoțite de taxa de 2 lei.

Primirea congresiștilor în Iași e pregătită pentru seara de 5 Septembrie.

Și acum îi așteptăm pe adevărații tineri de jertfă ai Ardealului. Secretar general.

— **Medici germani și congresul din Budapesta.** »Deutsche Tagespost« din Berlin anunță că medicii germani agită ideea ca să nu participe la congresul din Budapesta. Cauza acestei mișcări este faptul că pe invitațiunile emise de comitetul din Ungaria, numele orașelor germane erau scrise în limba ungară.

— **Dr. Ștefan Petrovici ales membru în congresul național-bisericesc.** La alegerea de Duminecă din Satul-Nou, d. Ștefan Petrovici, deputat în cameră, candidatul naționaliștilor a fost ales cu unanimitate de voturi membru în congresul național-bisericesc. Căzând astfel candidatul burdist, tabăra vânzătorilor a suferit o nouă înfrângere.

— **Dr. Ioan Stoian** anunță că și-a deschis cancelarie advocațională în Lugoj, strada Făgetului.

— **Un ziar autriac despre regina Elisabeta.** Ziarul »Fremdenblatt« publică un articol intitulat »Sinaia și Regina României«. În acest articol se face o descriere a reședinței de vară a familiei regale române și se aduc mari elogii reginei Elisabeta în special pentru »Vatra luminosă«.

— **Un organ al studenției.** Primim știrea că cu începerea noului an școlar, în Ploiești va ieși la lumină un organ propriu studențesc, intitulat »Activitatea tinerimei«. Cei cari doresc să fie abonați sau colaboratori să se adreseze administrației, str. Negustori nr. 15, Ploiești. Ziarul caută corespondenți între elevii și oalelor liceale și de comerț din Transilvania.

— **O nouă piesă a lui Delavrancea.** Știința cucernicea amintiri aprinsă pe altarul teatrului național pentru lumina falnicelor vremi trecute, prin drama »Apus de soare«, a fost de nou înviorată. Maistrul Delavrancea retras în liniștea patriarhală a unui sat din nordul Moldovei a isprăvit o nouă piesă a sa, o dramă în 4 acte al cărei erou e Ștefăniță-Vodă, și e intitulată »Viforul«, se pare că piesa va fi de un interes deosebit, prin desfășurarea pătimașă a vieții tânărului Voevod, după cum așa de sugestiv a fost numită piesa. Probabil noua stagiune a teatrului din București ne va aduce piesa aceasta pe afișele din toamnă. A treia piesă ce preocupă maistrul e »Petru Rareș« și cu aceasta va încheia trilogia istorică a Moldovei. Spere a-și desăvârși apoi opera, va mai scrie și trilogia Munteniei cu sugetele: Mircea-cel-Bătrân, Vlad Tepeș și Mihai Viteazul. Un plan admirabil a cărui izbândă va fi o pagină de strălucire în istoria teatrului nostru și de un mare succes pentru viitorul nostru cultural.

Avem deplină încredere că maistrul va duce la bun sfârșit planurile sale, și prin puterea și bogăția talentului său va putea învia la lumina rampelor cele șase falnice figuri ale neamului nostru, cărui și-a închinat pe multă vreme destoinicia de scriitor și liniștea sa sufletească.

— **Din isprăvile ex-prințului de coroană Gheorghe al Serbiei.** Ziarul »Zwono« din Belgrad a făcut plângere la tribunalul criminal în contra prințului Gheorghe care a ajuns un pericol permanent pentru locuitorii Belgradului. Alaltăeri a călcat cu automobilul oameni pacinici. La 27 Iulie st. n. a aruncat la ora 3 p. m. o bombă mare pe stradă. Mentalitatea lui această anormală forțează pe amicii păcii să ceară darea lui în judecată, pentruca să nu fie el mai presus de orice lege. Opinia publică e foarte îndârjită în contra lui.

— **Mișcarea revoluționară din Rusia.** Se anunță din Petersburg: În ultimele nopți s'au făcut noi perchezitii, chiar și în locuințele mai multor notabilități. S'au descoperit mai multe tipografii secrete unde se imprimau foi volante și proclamații către popor. S'au făcut și cinci arestări.

Perchezitiile s'au făcut din cauza că s'au descoperit o conjurație în Kaukasia și Finlanda.

— **O nouă invenție.** În goana neîntreruptă a minții omenesci după ceva mai bun și folositor — se înregistrează un nou succes — care va face epocă în evoluția culturală a omenimei. Un croitor din Chicago — *William Backer* — după ani de caznă și răbdare a inventat un fel de postav impermeabil pentru gloanțele de pușcă la depărtarea de 100 de pași.

Toată truda atâtor veacuri, pentru perfecționarea artei războiului — e dată de răpă prin această invenție. Vor înceta luptele crunte în vărsările de sânge, și va începe lupta prin arma luminei, a științei — și lupta aceasta va fi mult mai crâncenă și mai superioară înaintașei sale.

— **Pentru prima oară un automobil atinge Marea de gheață.** Fără îndoială că trăim într-o epocă magnifică. Descoperiri științifice și sportive nu ne lasă nici un moment de răgaz. Blériot traversă Canalul Minecei, Sommer se menține în aer timp de mai multe ore, și iată că ieri, Duminecă după cum anunță o telegramă din Chamoenix, în auto, un sportsman englez, Fawcett, escaladează pantele abrupte ale lui Montanvert și ajunge la Marea de gheață, la 1.910 m. altitudine.

Magnific record! Fawcett a plecat din admirabilul sat Praz însoțit de d-na Fawcett și de mecanicul său. Prin nenumăratele sinuozități ale drumului el a făcut această escaladare periculoasă în 2 ore și jumătate. O eroare de conducere, o slăbire a motorului putea să aibă cele mai grave consecințe. Dar Fawcett este un conducător îndemânat și automobilul său este de o siguranță absolută. Nicl întorsăturile cu unghiuri ascuțite, nici pantele drumului, 20 proc., în termen mediu, 30 și 35 proc., în unele locuri, n'au oprit trăsura, al cărei motor fin și energic a învins toate dificultățile.

Trăsura care a făcut acest raid remarcabil e un »De Dion-Bouton« și, fapt în adevăr de admirat, un simplu mono-cylindru de aproape 9 cai. Celebrii constructori din Puteaux vor fi cu drept cuvânt mândrii de a fi înscris în istoria automobilismului această nouă dată memorabilă.

Concerte, petreceri.

— **Inteligența română din Hídmás (Hida)** și jur invită la petrecerea de vară ce o aranjează cu ocaziunea ținerii adunării anuale a »Despărțământului Asociațiunii Hida—Huedin« în 29 August st. n. 1909 în Hídmás (Hida) în casa dlui ospătar Kornhauser. Venitul curat este destinat în favorul bisericei gr. or. române ce se intenționează a se ridica în loc. Suprasolviri marimoase se primesc cu mulțămîță și se vor cvlta pe cale ziaristică.

— **Inteligența română din Cut și jur** invită la producțiunea teatrală împreună cu dans, care se va aranja cu prilejul adunării generale a despărțământului »Astra« din Sebeș Duminecă în 29 August 1909 st. n., în sala școalei din loc. Venitul curat e destinat fondului școalei. Suprasolvirile se vor chita pe cale ziaristică. P. T. în

aceiași zi, d. a. la orele 2, banchet. Ceice doresc să iee parte să binevoiască a se anunța până în 24 August la adresa unuia dintre cei de sus. Cuverta 3 coroane.

Ultime informațiuni.

Hotărîrea medicilor români din Bucovina.

— Telegramă particulară —

Cernăuți, 20 August.

Ziarele ungurești și după ele cele austriece în frunte cu »Neue Freie Presse«, au răspândit despre noi, medicii români din Bucovina, vestea calomnioasă, că noi am fi desavuat memorandumul lansat de colegii din România.

În fața acestei colomnii medicii români din Bucovina au luat cu unanimitate următoarea decisiune:

Subscriși medici, ca reprezentanții tuturor medicilor români din Bucovina se declară solidari cu colegii lor români din celelalte țări; sunt întru toate de acord cu memoriul lansat de corpul medical din România și decid ca în fața persecuțiilor neomenoase la cari sunt supuși frații lor din Ungaria să se absenteze dela congresul internațional de medicină ce se va ține acest an la Budapesta.

Dr. Ioan cavaler de Volcinski, profesor c. r. și directorul »Maternității« din Cernăuți mare proprietar, deputat etc. Dr. Const. Zurcan, directorul spitalului de alienați în Cernăuți. Dr. Eud. Procopovici, medic primar la spitalul țării în Cernăuți. Dr. L. Cobilenschi, medic primar la la spitalul alienați în Cernăuți. Dr. Oct. Gheorghian medic primar la »Maternitatea« din Cernăuți. Dr. I. Bodea, medic ord. la spitalul de copii în Cernăuți. Dr. T. Lupu, director la spitalul din Suceava. Dr. I. Mălinașiu, medic primar în Câmpulung. Dr. A. Grigorovici, Suceava. Dr. N. Dracinski medic distr. în Iacobenj.

Adunarea partidului național român din Bucovina.

Suceava, 19 August. — Astăzi a avut loc aici, adunarea partidului național sub prezidenția șefului partidului, d. dr. Flondor.

Au luat parte, la ședință, care a fost dintre cele mai impunătoare, învățătorimea, studenții și întreaga inteligență românească.

S'a făcut partidului, cât și șefului său, de către populația din localitate o măreață primire, fiind întâmpinați la Ițcani, de o ceată de călăreți, îmbrăcați în costum național, care le-a oferit pâine și sare. S'a votat în unanimitate, încredere deplină partidului și s'a decis, ca el să fie reorganizat. După propunerea comitetului deputații de zidenți au fost invitați să reintre în partid.

Un orator din partidul advers, pe când vorbia, a fost huiduit.

Economie.

Adunarea generală extraordinară a institutului de credit și economii »Codrul«, societate pe acții în Buteni, s'a ținut la 20 August pe lângă afluența unui mare număr de acționari. Au fost prezenți 140 acționari, reprezentând 900 de acții. Adunarea a fost deschisă și prezidată de președintele interinal al direcțiunei dr. George Popa, avocat în Buteni. Raportul direcțiunei asupra stării institutului, a fost primit cu însuflețire. Tot așa propunerile pentru modificarea statutelor au fost primite unanim.

Locurile devenite vacante în direcțiune, prin moartea decedatului Traian I. Magier și prin abdicarea învățătorului Ioan Roșu, sau îndeplinit prin domni *Sava Raicu* secretariul »Victoriei« și *dr. Aurel Grozda* avocat în Buteni.

Achirarea dlui *S. Raicu* în șirul directorilor institutului, a produs în mijlocul acționarilor o entusiastă bucurie și mulțumire. Direcțiunea întrunită în ședință la ales de președinte al său. Activitatea deosebit rodnică de până aci a acestui institut, ne îndreptățește la cele mai frumoase speranțe pentru viitor.

Cultura porumbului în România. Seceta cumplită ce a bântuit în țară a nimicit toată recolta porumbului din acest an. Puține dintre sămânăturile timpurii promit încă, în urma ploiei — ce a căzut în unele părți. Criza economică care amenință România se va resimți nu atât acum, ca la primăvară, când mijloacele de trai vor fi dublu așa de scumpe ca azi. Pe lângă toate neajunsurile, toate porumburile târzii formează partea exclusivă a țărâniei și această recoltă e nimicită cu desăvârșire, și ținând seamă de aceasta vom constata, că cea mai mare parte dintre țărani vor rămânea pe drumuri, fiind avizați la ajutorul proprietarilor și arăndașilor — deoarece aproape întreaga țărânie nu cultivă decât exclusiv numai porumb.

Proprietarii și arăndașii deși se îngrijesc de sămânșul timpuriu al porumbului, lipsa de ploie în luna lui Iulie a făcut sămânșurile să stagneze și abia de vor da o recoltă mediocră, cauzând paguba simțită arăndașilor și proprietarilor, acărora esport va fi abea pe jumătate de cum se nădăduia, și va împiedeca și aceasta evoluția economică a țării.

Ministrul de agricultură având în vedere că țărani sunt absolut cultivatori de porumb, voin să-i ferească de ruina materială pe baza observațiilor meteorologice, a hotărât să limiteze cultura porumbului, deoarece se observă că de câțiva ani încoace nu e ploie suficientă pentru propășirea lui, în lunile Iunie și Iulie.

Plata de bucate din Arad.

19 August 1909.

Un raport al ministerului de agricultură află recolta anului acestuia foarte slabă — grâul mai ales. În schimb secara, orzul și ovășul mulțumitor. Direcționarea pieței s'a întărit.

S'a vândut azi:

grâu 2500 mm.	13.40—14.—
cucuruz 200 mm.	7.10—7.20
orz 500 mm.	6.80—7.—
ovăș 100 mm.	6.80—7.10
secară 150 mm.	8.80—9.—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 19 August 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:

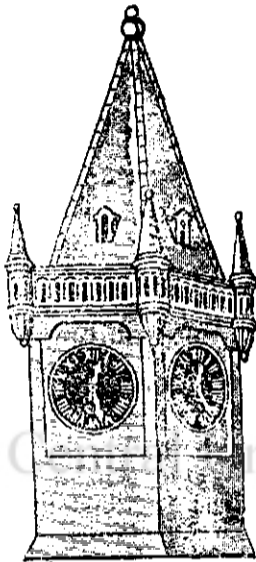
Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 35—28 K. 70 fil.
Din comitatul Albei — —	28 » 15—28 » 60 »
De Pesta — — — — —	28 » 45—28 » 80 »
Bănățănesc — — — — —	28 » 55—28 » 95 »
De Bacica — — — — —	28 » 55—28 » 95 »
Secară de calitate I. — —	19 » 50—19 » 65 »
Secară de calitate mijlocie	19 » 30—19 » 50 »
Orzul de nutreț, calitate I.	15 » 20—15 » 60 »
Ovăș de calitate I. — — —	15 » 50—15 » 80 »
Ovăș de calitate a II. — —	15 » —15 » 40 »
Cucuruz — — — — —	15 » 50—15 » 70 »

Redactor responsabil **Constantin Savu.**

«Tribuna» Institut tipografic, Nichin și cons.

Fond. în a. 1891.

Cele mai bune Oroloage de turn

le pregătește

NADLER A.

urmașul lui

LEUTWYLER F. E.
Budapesta, VII.,
strada Kazinczy 28.

Execută și invențiuni.

— Preț-curent și prospect gratuit. —

Acci cari se vor provoca la ziarul „Tribuna” primesc favor.

Poșta administrației.

Liviu Tempea Lugoj. Dintre întrebății nici unul nu-i acasă.

G. M. Berlin. Taxa pentru publicarea mulțumitei publice, da, se pretinde și dela abonați.
V. Pantoș. Giulavârșand. Am primit 12 Cor. abonamenți până la finea anului 1909.

Asudarea mânilor! Asudarea picioarelor! Asudarea subțioarelor!

încetează în decurs de o oră
dacă folosim

„Sudoran”-ul
a lui Molnár.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public:

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțumirile mele. Custimă Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt«, Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiință liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inretr., R.

St. Dle! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânilor și subsuori am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, l-au laudat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Dle apothecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru-ă și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage m-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlețe — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apothecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrișă, îl alină de neprețuit. Custimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORAN« contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie, ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« întrece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Iți dat-o eu mulțumită, că m'am scăpat de boala nepăcută. Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul

Molnár János apothecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 coroană 30 fileri,
dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »Sudoran« provăzut cu marcă să se primească

Fabrica de spălat cu aburi Cu mașinările sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, clesă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate
„KRISTALY” — La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco.
Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cerești o sticlă de
SPIRIT DE GHIAȚĂ

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, junghuri în noapte și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI slugurii remediu.

Prețul unei sticle 50 literi, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

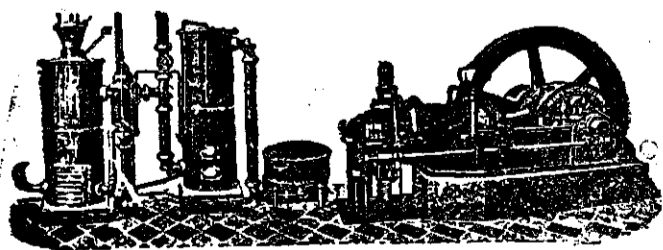
Cantități mai mici nu se trimit prin poștă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston

farmacist,
Hatvan, Főter nr. 126

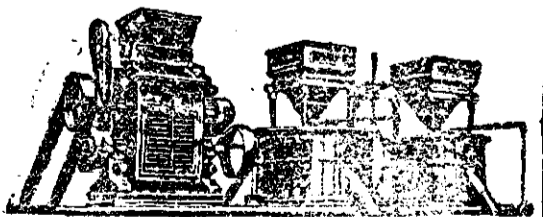
Se expediază amice în toate părțile țării

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbuni de lemn, coals și cărbuni buni, cel mai puțin mijloc, fără fum, miros și pericol. Consumarea pe oră de 0.8—2 fieri și putere de un cal.

Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanția cea mai mare. Construire de moară după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN
Inginer mecanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged)
Seghedin.

Contra pistruielor și alunițelor

să folosiți

Crema și săpunul de lapte benzoe

original a lui **KÁRPÁTI**,

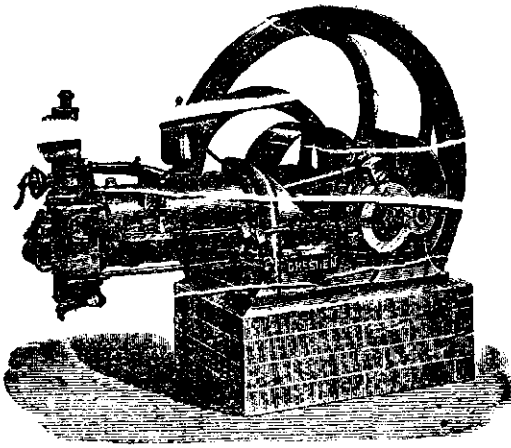
fiind unicul cosmetic ideal pentru mâni și față. În câteva zile depărtează pistruiile și toată necurătenia pielii. Comandele de 6 d. se se expediază franco. Se poate căpăta dela preparatorul **Kárpáti János farmacist în Arad, Boros-Béni-tér Nr. 15**; precum și dela drogueriile și parfumeriile din Arad. Magazin principal în Budapesta: farmacia Török József Király-utca Nr. 12.

Să nu folosiți și să nu primiți numai cremă de lapte benzoe a lui Kárpáti, prețul 1 cor și săpun de lapte benzoe, prețul 70 fil. Să vă păziți de imitațiuni!

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

© © Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. © ©

Recomandă motoare mânate cu uleu brut, benzin și cu gaz de prima calitate, precum și orice articole tehnice, uleiuri, instrumente și mașini. Primește instalație de mori pentru măcinat. — Atelier de reparat propriu! —

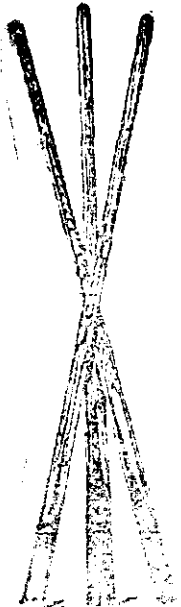
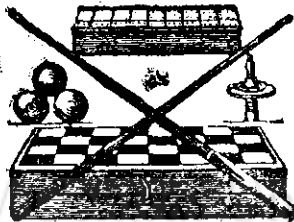
Catalog de prețuri se trimite gratuit și franco.

Weisz Géza

fabrică de dacruri pt biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde.
Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile verit. de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum” și păjnuși de lemn de carpin.

Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

Intr'un pătrar de oră nu mai aveți dureri de cap dacă veți folosi renumitele

pastile contra **durerii de cap**

a lui Rozsnyay.

Prețul unei buc. 20 fill., 6 buc. 1 cor.

Picurii alpini pentru **stomac**

a lui Rozsnyay

ca întăritori de stomac
— sunt nelutrenți. —

Se află de vânzare exclusiv în

Farmacia lui

ROZSNYAY MÁTYÁS

Arad, Szabadság-tér.

La „Sapa de aur“.

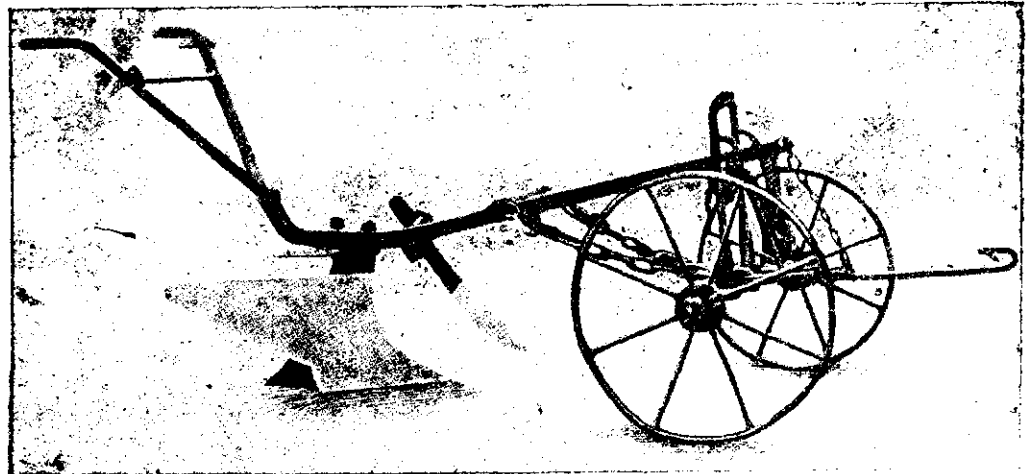
Telefon nr. 604.

Frații BURZA

ARAD,

BOROS BÉNI-TÉR 1.

Fierărie, arme și mașini economice.

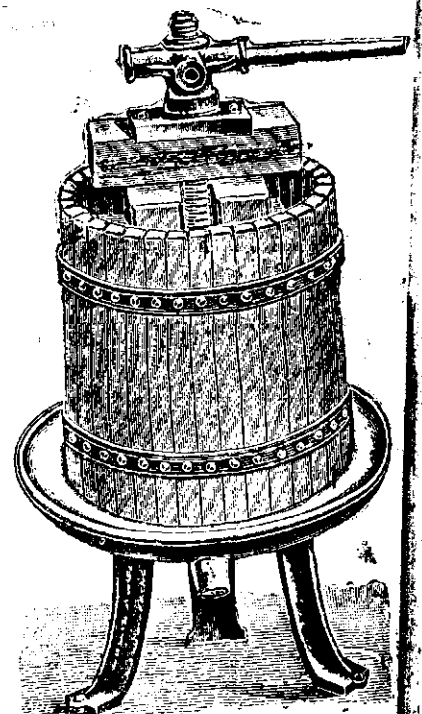
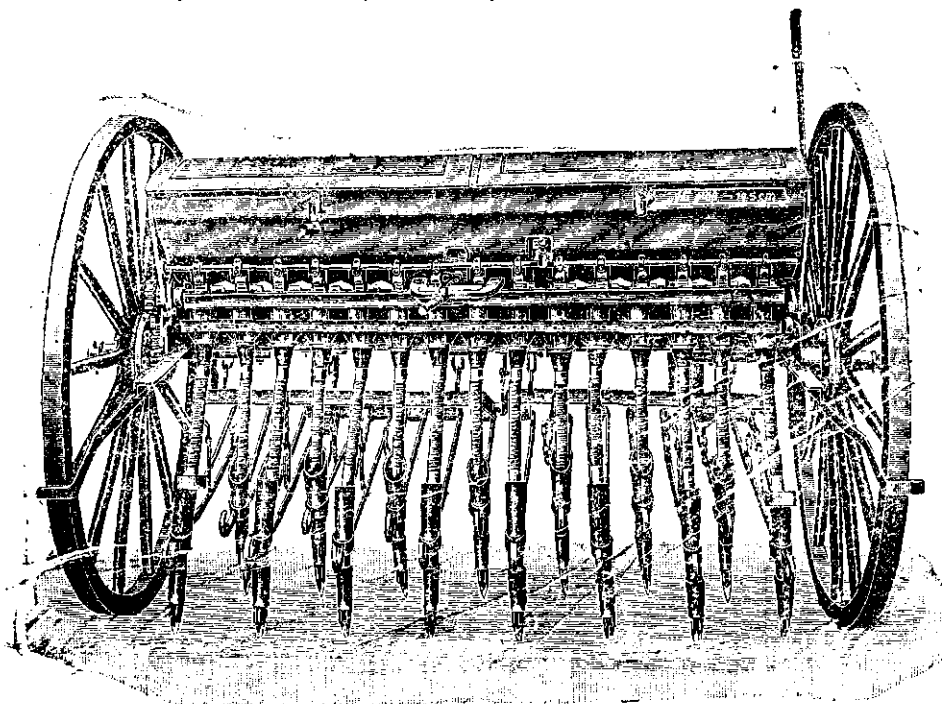
Recomandă
magazinul lor bine
asortat de fierării

și

**tot felul de arme și
mașini economice**

cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate.

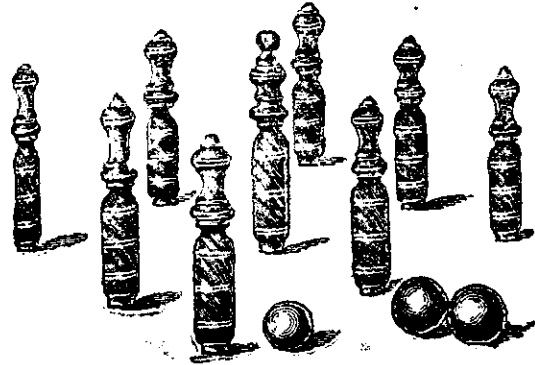
Preț-curent la dorință trimitem gratuit și franco.

Trebitscher Sándor

strungar

— PANC SOVA, Gizella-utca —
vis-à-vis de hotelul KONTELOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articli pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt. Obiecte admirabile.
— Prețuri ieftine. —

Celce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, Ujvidék 83.

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

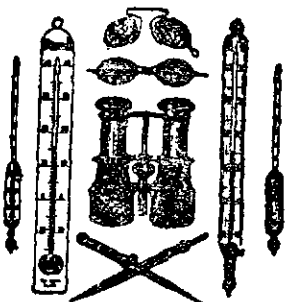
Tot așa vând materialul necesar cu preț cu tot

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

PETRY ÁRPÁD

orologier și mehanic

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut 3.

Recomandă atelierul său bogat de orloage, instrumente optice și de fotografat; ține în magazin cele mai bune orloage, ochelari, ochiane, termometre, barometre, gradator medical pentru căldură și ferbințală, gradator

— pentru spirt și aier, — precum și tot felul de articli pentru fotografat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de branșa aceasta cu prețuri ieftine pe 1. garanță.

„LANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Laner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrețurile și e cu totul nesticăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Laner“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Laner“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Laner“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Laner“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Laner“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Laner“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul cur și cărunt. Nereușita colorii e exchișă. La comande să se noteze că părul înărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane.

„Laner“ apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacerii numai „Preparatele lui Rudolf Laner“ leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Laner, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

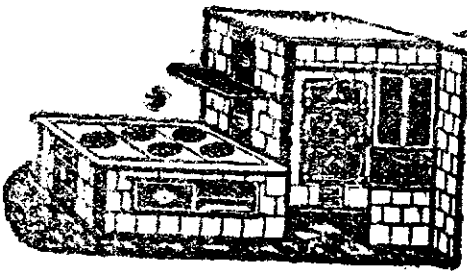

HARMATI EMIL

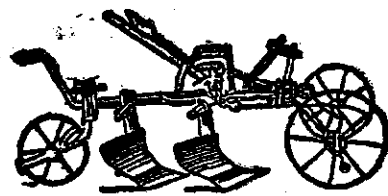
NAGYVÁRAD
Rózsa-u. 4 (Casa proprie).

Atelier de lăcătărie și tesărit, fierărie etc.

Pregătește tot felul de lucrări cu fier pentru zidiri și lucrări de lăcătărie și anume: ventilatoare patentate la ferestri, închizători, parasoale, porți cu gratii patentate ce se pot constrânge și întoarce în laturi, șaluzine de scândurișă sist. Esslingen, șaluzine de oțel și de pânză, pregătitor specialist de vetre de fier, valăle pentru adăpatul porcilor și a vite-ilor, apa-duct și lucrări de in-

stalație electrică.
Nrul telef. 355.

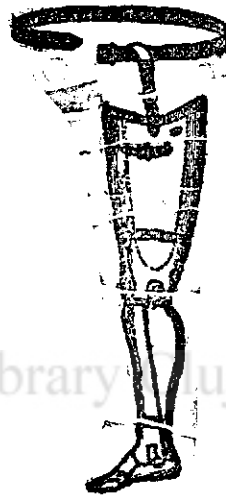
Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și pluguri, atelier de zidărie și lăcătărie
Oradea-mare — Nagyvárad
Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini, după desemn sau lucrări de fier strugărit și lucrări oblite.

Pluguri sistem Sack, totfelul de lucrări de lăcătărie și — pentru zidiri. —

Atelier model de măsură proprie.

Pentru ceice pătımesc de surpătură.

Cele mai bune și mai perfecte bandage, legătoare pentru pântec, pentru pantaloni și pentru perioade, ciorapi de gumă pentru cărcei, mașini de proptit și umblat, de corsete, specialitate, picioare artificiale, suspenzorii, precum și tot felul de recvizite igienice după măsură, pe lângă garanță să pot comanda la fabricant, specialist

BIRÓ ALBERT

fabriozant de legătoare medicale

SZATMÁR, Deák-tér Nr. 7.
(în curtea casei Halmi).

Magazin mare de irigatori și articli pentru moașe. —

Specialitate de gumă franceză și americană. — Local de probă separat. — Comandele din provincia se efectuează pe lângă discrețiune.

Voiești

să fi servit bine și pe plac, apoi paseri cârnari, papagai vorbitori, petroșeli, pești de aur, porumbi, găini de soia, păsuni, iepuri, câni de vânat și de lux, pisice de Angora, măimuri îmblânzite, colivii etc. aparate brute, să ategi și să cumperi numai dela vânzător a de paseri de aici, rare de 10 ani se bucură de cel mai bun renume. Dacă le aibi toate aceste, apoi și cel mai bun nutremânt pentru paseri iarăși numai dela mine să-l cumperi. Numai în depoul principal: Zagreb, Mircovič, Marije Valerije ulica 10. (Odaie separată pentru paseri cântărețe).

Eu vând numai exemplare și mărfuri de prima calitate, mărfuri slabe și de puțin preț nici nu țin.

Premiat la Ams'erdam, la Viena de două ori, Bruxela, Londra, Marsilia, Paris, Zagreb.

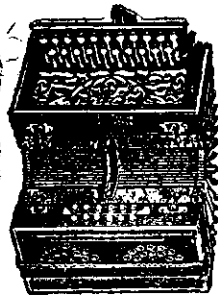
1000 epistole de recunoștință, precum și multe alte diplome. Expediez cu poșta garantând pentru marfă vie.

STEHLIK LAJOS

atelier de violine și harmonice.

Budapesta VIII., József-körút nr. 71.

Recomand bogatul meu magazin de produse proprii: violine de concert și surdine fabricate. Atelier de reparat și transformat tot felul de violine vechi.

Harmonice

- cu 2 rânduri de tonuri și 2 registre 8 cor.
- cu tonuri duble și 3 registre 9 cor.
- cu 3 rânduri și 4 registre 12 cor.
- Harmonice vieneze cu tonuri duble și 4 tonuri de bas prețul 22 cor.
- Harmonice cu 2 rânduri de tonuri cu 19 clape și 4 registre 30 cor.

Violine

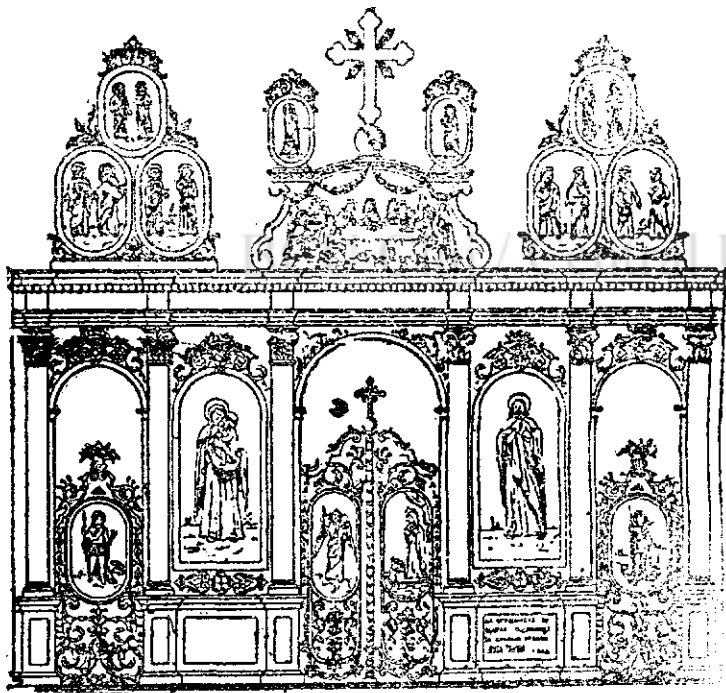
- de școală cu arc dela 8—15 cor.
- Violine de concert cu arc dela 15—200 cor.

Urr György

sculptor, în **GAȘOVIA.**

Primul atelier din Ungaria de sculptură pentru montarea bisericilor provăzut cu motoare.

KASSA, Bethlen körút Nr. 24.

Recomand on. preotimi atelierul meu celebru. Fac altare artistic lucrate, precum am: voane, iconostase, străni și altele. 101 certificate de recunoștință. Se trimit planuri la dorință precum și preț-curent.

Cel dintâu atelier de pietri monumentale aranjat cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

măiestru de monumente și pietri de cimitir — fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.**

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

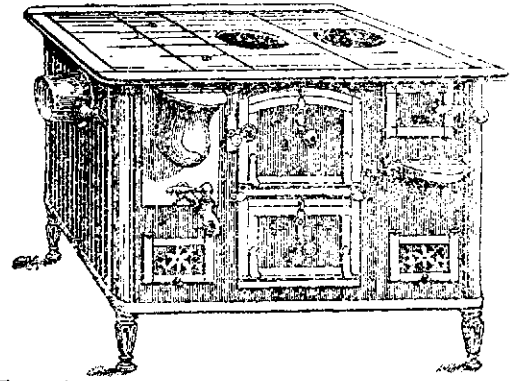
Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatak.

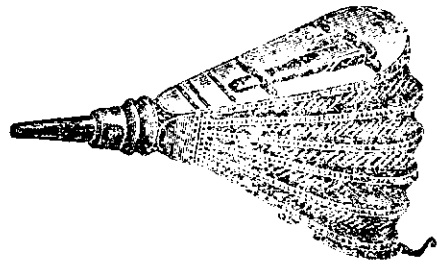
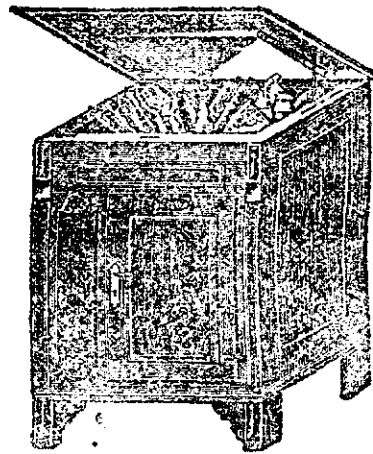
Szabó Samu és Fia, Győr.

Fabrică ces. și reg. de vetre de fier brevetate.

Fabr căm vetre de fier dela cele mai ie'tine până la cele mai moderne. Pentru fabricatele noastre garantăm că fierb și coc neexcepționabil și grabnic față de oricare alte vetre de fier crușăm 25%o mater al de încălzit

Fondat la anul 1866. **Catalog** de prețuri la dorință trimitem gratuit și francat. Se caută revânzătorii și agenți.

Seemann József

lăcătuș tehnic, fabricaant de mobile fier, foiu de suflat și dulapuri de gheață în Cluj (Kolozsvár) str. Malom nr. 2

Recomandă hotelierilor, măcelarilor și în gospodăria casei dulapuri de gheață dela 32 cor. până la 500 cor.

lăcătarilor și faurilor foi de suflat excelenți.

măcelarilor, mararilor, comercianților și domoștilor

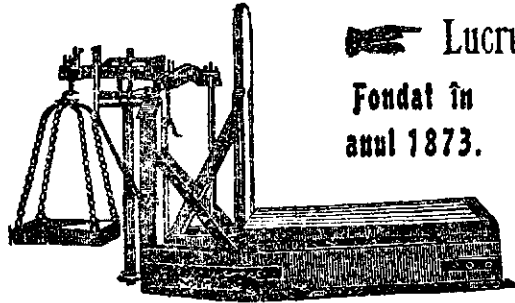
cântare zecimale și centimale și cântare-poduri în diferite mărimi.

Institutelor, spitalelor, ca- nelelor și ospătăriilor tot felul de

mobile de fier.

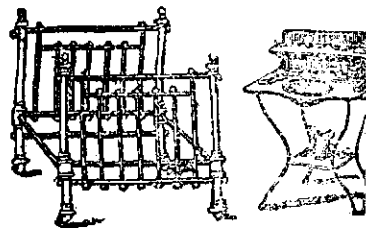
Primiște tot felul de lucrări lăcătare ș. a. lucrări de fier pentru zidiri, porți de fier îngrădire de morminte, vetre de fier din mater excelent cu prețuri modera

Acei cari cer, cu provocare ziarul „Tribuna”, primesc ca log de prețuri ilustrat gra și porto franco.

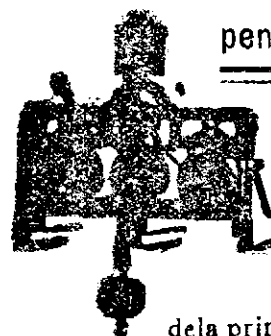
Lucrul bun nu e scump.

Fondat în anul 1873.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuțe private regulează și aranjează mai favorabil,

Müller János

Succesorul lui Mayer Károly dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

Budapesta, VII., Tökölly ut 50 (casa proprie).

Cataloge și specificări de prețuri trimite gratis și franco.